

KUNST

i områdefornyelserne

21 EKSEMPLER

UDGIVET AF

Områdefornyelsen
Teknik- og Miljøforvaltningen
Københavns Kommune

November 2022

FOTOS

Københavns Kommune,
hvor intet andet er angivet

OMSLAGSFOTO

Det her sted, her, nu
af Søren Hüttel
Sjælør Station 2022

Indhold

6 BYENS KUNST SOM ALLEMANDSEJE *Forord*

8 Læsevejledning

9 Hvad er kunst?

9 Hvad er en områdefornyelse?

10 KUNSTENS ROLLE I OMRÅDEFORNYELSERNE

12 KUNST I KØBENHAVNS BYRUM *Tidslinje*

14 21 KUNSTPROJEKTER

15 Faser i et kunstprojekt

16 UDSEMYKNING

18 Spor

20 Gadegalleri Nordvest

22 LUX XII - Et kapel på vrangen

24 Kunsthegn i Kulbaneparken

25 Kunst i Tunnelen

26 Kunststi i Mjølnerparken

26 Fødder Mødes

27 Port til Fortiden

27 Sundbygavle

28 Valby Fortællinger

29 Asta Nielsen

29 Regn søvn blå kys

30 Drømmegavl

32 BYRUM

34 KULBANE ALLE

36 Det her sted, her, nu

38 En Levegård

40 Læsegruppen

41 Liv på Sundbyøster Plads

41 Kirsebærbæltet

42 PROCES

44 SID NED

46 Grønningen - Mens Vi Venter

48 Apropos en eng

50 FIND VÆRKERNE I BYEN *Kort*

Byens kunst som allemandseje

Det siger noget om prioriteringer i byens rum, at kunsten er til stede og levende.

I København er omkring 3.000 værker placeret i det offentlige rum. Det gælder alt fra rytterstatuer og monumenter for militære bedrifter til moderne lys- og installationsværker, som er med til at skabe tryk og oplevelser i natten. De forskellige kunstformer udfoldes i - og med - byens rum.

Der er mange eksempler på steder i byen, hvor et kunstværk - ligesom en bygning - definerer området i så høj grad, at man ikke kan forestille sig stedet uden. Kunstværket er blevet en uomgængelig del af stedet. Det udtrykker stedets ånd og er en del af byens historie og identitet.

Stedets ånd men også lokalområdets identitet og ønsker er udgangspunktet, når Københavns Kommunes områdefornyelser arbejder med kunst.

Igennem 20 år har områdefornyelserne arbejdet med kunst som et redskab i en helhedsorienteret byudvikling i udsatte byområder. Kunsten har vist sig at have stor effekt. Når lokalområdet inddrages

i arbejdet med kunst, skabes der trykke og interessante byrum, men også lokal stolthed, nye netværk og fællesskab.

Områdefornyelserne samarbejder med resten af de kommunale forvaltninger, fonde, kunstfaglige institutioner, rådgivere, almene boligorganisationer og i høj grad lokale borgere for at løfte kvarterer fysisk, socialt og kulturelt gennem kunsten.

Det er ønsket med denne publikation at belyse, hvordan kunst i det offentlige rum og særligt i udsat by er et mangefacetteret værktøj, der kan virke som en løftestang for byudviklingen og skabe glæde og dialog mellem de borgere, hvis hverdag kunsten indgår i.

Som eksemplerne i publikationen *Kunst i områdefornyelserne - 21 eksempler viser*, kan kunsten have mange udtryk og kunstprojekterne have vidt forskellige forløb.

Et projekt kan starte som en lokal diskussion om kunst, der giver anledning til at samles om kunsten i en lokal arbejdsgruppe. Når arbejdsgruppen som i Kulbanekvarteret udvikler sig til en permanent

kunsthøjning, der lever videre efter områdefornyelsens afslutning, er det bevis på, at kunsten ikke blot forskønner, men også danner fundament for nye robuste fællesskaber.

I Valby viser det monumentale lysværk *Drømmegavl*, at kunsten har potentiale til at omforme et steds identitet markant, skabe tryk og gøre de lokale borgere synlige i byrummet.

Det poetiske værk er sammensat af 117 lokale beboeres fremtidsdrømme og har gjort de lokale til medafsendere af værket. Gavlen har fået opmærksomhed ud over landets grænser og givet stedet en stærk og lokalt forankret identitet.

Det er mit håb, at kunsten for nu og for fremtiden, vil være levende og udvikle sig i vores by. At kunst i København bliver et allemandseje. At den tilfører steder - der før lå hængt eller arret af tidens tand - et nyt særpræg, som fremviser byen, dens fortælling og dens beboere og kunstnere fra mange fantastiske sider.

God læselyst.

Camilla van Deurs
Stadsarkitekt

Læsevejledning

Kunst i områdefornyelserne

- 21 eksempler er en introduktion til arbejdet med kunst i byens udsatte kvarterer i Københavns Kommunes områdefornyelser.

Publikationen er for dig, der er interesseret i kunst i det offentlige rum som led i byens udvikling.

Det kan være, at du er engageret borger, udøvende kunstner eller lokal samarbejdspartner.

I første del af publikationen finder du introduktioner til områdefornyelserne og deres brug af kunst som redskab til byudvikling.

Anden del af publikationen består af 21 eksempler på kunstprojekter lavet i områdefornyelserne over de sidste knap 20 år.

Projekterne spænder fra gavlmalerialer over lysinstallationer og skulpturer til kunstneriske handlinger i byrummet.

Hvad er **kunst**?

“Kunst er mange ting. Kunst kan være et maleri eller en skulptur. Kunst kan være et mønster i et fortov, en særlig bænk eller designet af et fysisk miljø.

Kunst kan også være en social proces. Kunst kan være lyd, lys eller en kortvarig totaloplevelse, hvor en kunstner transformerer et kendt sted til noget usædvanligt.”

- Statens Kunstfond*

Områdefornyelserne arbejder ud fra en bred forståelse af kunst. Definitionen af Statens Kunstfond indkapsler forståelsen godt.

Definitionen peger på, at kunst kan have mange udtryk. Det kan være svært at vurdere den kunstneriske kvalitet i vidt forskellige projekter eller objekter.

Derfor arbejder områdefornyelserne tæt sammen med Rådet for Visuel Kunst i Københavns Kommune, Statens Kunstfond og kunstfaglige rådgivere i kunstprojekter.

De fleste af publikationens 21 eksempler på kunstprojekter i områdefornyelserne knytter sig til det, der i sin bredeste definition kan kaldes billedkunsten.

Hvad er en **områdefornyelse**?

En områdefornyelse er en særlig indsats, der skal løfte et udsat kvarter. Områdefornyelser skal forbedre et kvarters fysiske, sociale og kulturelle miljø. Det sker blandt andet ved at skabe attraktive byrum, styrke lokale netværk og skabe grobund for nye fællesskaber.

Når Københavns Kommune starter en ny områdefornyelse, rykker kommunen ud i kvarteret. Fra et lokalt kontor arbejder områdefornyelsens sekretariat, som består af medarbejdere fra Teknik- og Miljøforvaltningen.

Det er sekretariatets opgave at samarbejde med lokale borgere og andre dele af kommunen om at sætte en positiv udvikling i gang i kvarteret.

Lokale beboere og aktører har en helt central rolle. De deltager aktivt i områdefornyelsesarbejdet fx ved at sidde i Områdefornyelsens styregruppe eller arbejdsgrupper. Her er de med til at udvikle projekter for kvarteret.

På den måde består en områdefornyelse af kommunale medarbejdere, lokale borgere og en række projekter, som kommune og borgere sammen beslutter sig for at sætte i gang.

Kunst er ofte en del af områdefornyelsernes arbejde i et kvarter. Kunstprojekter kan være med til at forbedre kvarterets fysiske såvel som sociale og kulturelle miljø.

- En områdefornyelse skal løfte et udsat kvarter ved at forbedre kvarterets fysiske, sociale og kulturelle miljø.
- I Københavns Kommune varer hver områdefornyelse 5 år.
- Mellem 1997 og 2022 er 25 områdefornyelser sat i gang i København.
- Lokale borgere er med til at forme områdefornyelsers projekter.
- Der er lavet mere end 50 kunstprojekter i områdefornyelserne i København.

Kunstens rolle i områdefornyelserne

I områdefornyelserne tror vi på, at kunst kan være med til at skabe bedre rammer om livet i byen. Kunstprojekter kan fungere som løftestang for forskellige lokale problematikker.

Kunst kan være et strategisk greb til at forandre områder fysisk, socialt og kulturelt. Den kan mobilisere beboere, skabe stolthed og invitere til debat.

Kunst kan også forstærke eller ændre et steds identitet. Evnen til at vække følelser, engagere og skabe

nye oplevelser gør kunsten til et godt redskab, når områdefornyelserne arbejder for at skabe lokale løsninger i byens kvarterer.

Områdefornyelserne arbejder med kunst i mange afskygninger. Fælles for kunstprojekterne er, at de forholder sig aktivt til det kvarter, de er en del af.

Herunder opridses nogle af de måder, hvorpå kunstprojekter tænkes strategisk sammen med andre målsætninger i områdefornyelserne.

Inddragelse & netværk

Områdefornyelserne inviterer beboere og lokale aktører til at tage aktiv del i kunstprojekter. Inddragelsesprocesserne kan være mindst lige så vigtige for et projekt som det endelige kunstværk. Processerne kan være med til at styrke eller danne nye relationer og netværk i kvarteret.

Beboere og lokale aktører kan deltage i kunstprojekter på forskellige måder.

Som regel er lokale borgere involveret i kunstprojektets indledende faser. De kan være med til at finde placeringer til kunst i deres kvarter og opstille rammer for kunstværkers form og udtryk. De kan også være med til at udvælge kunstnere til en opgave som del af en bedømmelseskomité.

I nogle kunstprojekter deltager lokale borgere i den kreative proces. Det gør de fx til kunstneriske workshops, hvor beboere giver inspiration til en kunstner i form af fortællinger fra kvarteret, drømme for fremtiden eller skitser.

Deltagelsen kan organiseres på forskellige måder. Ofte dannes en lokal arbejdsgruppe, der følger et kunstprojekt fra start til slut. Andre gange samarbejder en udvalgt gruppe fx en skoleklasse eller ungdomsforening med en kunstner i et kunstnerisk forløb.

Under Områdefornyelsen Kulbanekvarteret blev der dannet en egentlig lokal kunstforening, der arbejdede strategisk med kunst til Kulbanekvarteret og i dag fortsætter arbejdet selvstændigt selvom Om-

rådefornyelsen Kulbanekvarteret er afsluttet.

Når beboere deltager aktivt i kunstprojekter, kan det skabe grobund for nye relationer, fællesskaber og styrkede netværk.

Deltagelse kan også lede til 'empowerment'. Som borger kan man opleve at gøre en forskel for sit nærområde. Man kan derudover få indsigt i, hvordan kommunen organiserer projekter og gennemfører forandringer i byen. Begge dele kan give mod på at søge ressourcer eller indflydelse i andre sammenhænge. Det kan fx give gejst til at søge en af områdefornyelsernes puljer til at realisere et nyt projekt. Det kan også være, at man får lyst til at blive en del af en styregruppe.

Kunstforståelse & kreativitet

Kunsten rykker helt tæt på borger-nes hverdagsliv, når områdefornyel-serne laver kunstprojekter. Det kan gøre kunsten mere vedkommende for flere borgere.

Samtidig kan kunst fungere som et fælles tredje, der giver mulighed for

at mødes med naboer om nye typer af oplevelser og samtaler.

Aktiv deltagelse i kunstprojekter kan udvikle vores kreativitet, sprog og kulturelle referencerammer. Det gælder borgere i områdefornyel-ses kvarterer såvel som alle andre.

→ EN LEVEGÅRD s. 38

Et eksempel er kunstprojektet *En Levegård* på Smedetofte. Unge fra den lokale klub deltog i et åbent klubforløb, hvor kunstnere udforskede kunst og lys i byrum med de unge.

Tryghed

Kunstværker kan være med til at øge trygheden på bestemte steder i byen. Et spændende kunstværk kan tiltrække flere mennesker.

Mere liv vil typisk få et sted til at føles tryggere og samtidig give flere øjne på gaden.

Ændringer i et steds æstetiske kvali-teter kan også ændre på oplevelsen af tryghed eller utryghed.

Et skønnere sted kan opleves som mere trygt. Til sidst kan lyskunst tilføre mere lys til et mørkt byrum.

→ SPOR s. 18

Et eksempel er lysværket *Spor*, der både tilføjer interessante æstetiske elementer og lys til en tidligere mørk passage ved Blågårds Plads.

Stedsidentitet

Kunstværker kan give steder sær-præg, der gør dem let genkendeli-ge og mindeværdige.

I områdefornyelserne har vi fokus på, at nye kunstværker skal have en høj kunstnerisk og æstetisk kvalitet. Det er samtidig vigtigt at værker-ne er tæt knyttet til det kvarter, de opføres i.

Tilknytningen kan sikres gennem en proces, hvor lokale borgere er med til at udvælge og rammesætte kun-sten. Det giver lokalt ejerskab. Ofte vil områdefornyelserne også sikre,

at værkerne forholder sig aktivt til kvarterets fortællinger, ånd eller identitet i deres visuelle udtryk.

Kunstværkerne skal fortælle noget interessant om det omkringliggen-de kvarter eller dets beboere.

De kunstneriske fortællinger kan give beboerne i et kvarter noget at mødes om, styrke den lokale stolthed og skabe en følelse af sam-hørighed. Kunstværker kan også påvirke forestillinger om kvarterer i resten af byen fx gennem positive historier i medierne.

→ DRØMMEGAVL s. 30

I Gammel Valby har værket *Drøm-megavl* ændret blikket på en almen ejendom.

Kunstneren har flettet beboernes drømme, ønsker og håb sammen til kollektiv poesi på gavlen af ejen-dommen.

Værket giver noget at mødes om lokalt, men gør også indtryk på an-dre. Værket er blevet ikonisk og var det mest taggede sted i Valby på Instagram det år, det blev opført.

KUNST i Københavns byrum

I København findes der mange forskellige former for kunst i det offentlige byrum. Naturalistiske statuer bor side om side med gadekunst, gavlmalier og lysværker. Opfattelser af kunst har ændret sig gennem tiden. Det samme har de dominerende holdninger til, hvad der udgør god kunst. Nogle af ændringerne kan aflæses i den kunst, der findes omkring os i byrummet.

→ På tidslinjen kan du se eksempler på kunst opført i det offentlige rum i København siden 1600-tallet. Eksemplerne peger på karakteristika ved kunstopfattelsen i deres samtid.

1608

CARITAS- SPRINGVANDET

Statius Otto

Gammel Torv

Caritasspringvandet er muligvis det ældste monument i det offentlige byrum i København.

Figurerne på springvandets top symboliserer de kristne dyder næstekærlighed og barmhjertighed.

Springvandet er et eksempel på renæssancens fokus på det almenmenneskelige og ideelle både i sit budskab og gengivelsen af menneskeskikkelserne.

Fotografiet her er taget i 1903.

1908 - 1927

RYTTERSTATUE AF CHRISTIAN IX

Anne Marie Carl-Nielsen

Christiansborg Ridebane

Rytterstatuen af Christian IX er typisk for sin tid, idet værket hædrer en bestemt person og forholder sig til sin placering i byen. Statuen er opført som en markering af kong Christian IXs liv og død og placeret på Christiansborg Ridebane.

Rytterstatuen er den første af sin slags skabt af en kvindelig kunstner. Anne Marie Carl Nielsen vandt opgaven i en anonym konkurrence udkrevet i 1908 og brugte knap 20 år på at udføre værket.

FOTO: Creative Commons

1916

FIGUREN BLÅGÅRDS PLADS

Kai Nielsen

Blågård's Plads

Figuren *Blågård's Plads* er et eksempel på tidlig dansk modernismes. Fokus er på de menneskelige vilkår i det moderne samfund.

Værket består af en forsænket plads omkranset af 22 figurer hugget i granit. Figurerne viser mennesker med forskellige arbejdererhverv og spejlede Nørrebro som et levende arbejderkvarter. Den forsænkede plads er skabt til at rumme lokale forsamlinger. I kunstnerens ord: "*En Plads for menneskeligt Liv og med Skulptur, der udtrykker menneskeligt Liv.*"

1935

FUGL MED UNGE

Sonja Ferlov Mancoba

Kildevældsparken

Fugl med Unge er et eksempel på modernismens abstrakte formsprog i byrummet.

Skulpturen gengiver sit motiv i forenklede geometriske former og fokuserer på relationen mellem mor og barn.

1974

JULEMANDSHÆREN

Teatergruppen Solvognen

København

Julemandshæren er et eksempel på kunst i det offentlige byrum som midlertidig handling.

100 julemænd satte København på den anden ende i en uge lang kunstnerisk aktion.

Den performative aktion var en kritisk kommentar til samfundets økonomiske strukturer – særligt julens forbrugisme, stigende priser og stigende arbejdsløshed.

FOTO: Nils Vest, december 1974

1991

TRIUMFBUE

Peter Abelin
og Erik Jerichau

Halmtorvet

Triumfbuen er et gavlmaleri, der typisk for postmodernistiske peger på, at vi lever i en socialt konstrueret virkelighed. Værket skaber refleksion over det konstruerede i vores omgivelser og udfordrer oplevelsen af byens rum.

Med saneringen i København i slutningen af 1980'erne blev der flere blotlagte gavle i byen, og gavlmalerier blev for alvor en del af bybilledet.

2021

MONUMENT FOR INGER CHRISTENSEN

Kaare Golles

Hjalmar Brantings Plads

Monument for Inger Christensen arbejder med selvmodsigelse og dekonstruktion. Den ellers naturalistiske figur er både hovedløs og spaltet.

Monumentet peger både på flertydige aspekter af Inger Christensens virke og på sin egen sammensathed og konstruktion som monument.

21 kunstprojekter

På de følgende sider kan du gå på opdagelse i 21 eksempler på kunstprojekter lavet i områdefornyelserne. Det ældste projekt er fra 2006 og det yngste fra 2022. Projekterne spænder fra manipulerede københavnerbænke over lysværker og gavlmalerier til midlertidige samskabelsesprocesser, hvor den fælles proces er selve kunstværket.

→ Kunstprojekterne er inddelt i tre kategorier. Kategorierne kalder vi *udsmykning*, *byrum* og *proces*. De tre kategorier er teoretisk konstruerede og uperfekte. Selvom et kunstprojekt er kategoriseret som *udsmykning* i publikationen her, kan det indeholde aspekter, der passer ind i kategorierne *byrum* og *proces*.

Udsmykning

Kunstprojektet resulterer i et objekt, der let kan genkendes som et kunstværk i byrummet. Værket tager plads i byens rum, som det ville tage plads i et udstillingsrum på et galleri.

Kunstværket kan være et maleri på en gavl, et skulpturelt element på en plads eller et billede på jorden skabt af lys. Kunstværkerne har ka-

rakter af en klart afgrænset udsmykning i byrummet.

Et eksempel er gavlmaleriet *Fødder Mødes*. Her er en blotlagt gavl på Griffenfeldsgade udsmykket med et malet mønster, der viser gengivelser af lokale borgeres fødder.

Kunstværket forholder sig til lokalområdet i motiv, men er en klart afgrænset udsmykning i byens rum.

→ **Kunstprojekter i denne kategori**
Spor, Gadegalleri Nordvest, LUX XII - Et kapel på vrangen, Kunsthegn i Kulbaneparken, Kunst i Tunnellen, Kunststi i Mjølnerparken, Fødder Mødes, Port til Fortiden, Sundbygavle, Valby Fortællinger, Asta Nielsen, Regn søvn blå kys, Drømmegavl.

Byrum

Kunstprojektet omdanner byens rum til kunst. Hele byrummet eller dele af byrummets inventar bliver til kunst.

Kunstnerisk byrumsinventar ses fx i *Liv på Sundbyøster Plads*, hvor kunstnerisk udformede bænke inviterer til at indtage et byrum på nye måder.

Hele byrummet er i spil i *Det her sted, her, nu*, hvor et oplyst loft og udsmykkede vægge skaber en omsluttende kunstoplevelse, når man bevæger sig ved Sjælør Station.

I kunstprojekterne smelter byens brug sammen med kunsten, og det at gå eller at sidde bliver en æstetisk begivenhed.

Kunstværket påvirker oplevelsen af en rumlighed og søger at ændre menneskers brug af byrummet.

→ **Kunstprojekter i denne kategori**
KULBANE ALLE, Det her sted, her, nu, En Levegård, Læsegruppen, Liv på Sundbyøster Plads, Kirsebærbæltet.

Proces

Kunstprojekter hvor værket er selve processen. Kunstprojektets vigtigste resultat er den kunstneriske proces. Projekternes formål er at skabe nye erkendelser, samtaler og relationer gennem kreative processer og aktiviteter. Her er kunstens rolle at undersøge, intervensere og skabe stillingtagen.

I kunstprojektet *SID NED* inviteres lokale til at reflektere over, hvad byudviklingen i deres kvarter skal kunne.

I projektet *Apropos en eng* udforskes lokale forestillinger og meninger om kvarterets park for at give input til parkens omdannelse.

Fælles for projekterne er den vidtrækkende borgerinddragelse og fokus på relationerne mellem mennesker i kunsten.

→ **Kunstprojekter i denne kategori**
SID NED, Grønningen - Mens Vi Venter, Apropos en eng.

Faser i et kunstprojekt

Udvikling

De fleste kunstprojekter i områdefornyelserne gennemløber tre faser. Først udvikles koncept og rammer for projektet. Derefter realiseres et værk eller en proces. Efter realiseringen vil der ofte være behov for løbende drift af et færdigt kunstværk.

I de 21 eksempler på kunstprojekter i områdefornyelserne kan du læse om, hvordan hvert projekt er blevet udviklet, realiseret og driftet.

Udviklingsfasen strækker sig fra kunstprojektets start og frem til de færdige planer for udførelse af kunstværket.

Udviklingsfasen indeholder rammesætning, valg af kunstner og udvikling af konceptet for det kunstneriske resultat. Lokale borgere vil i de fleste kunstprojekter deltage i udviklingsfasen.

Realisering

I realiseringsfasen produceres projektets kunstneriske objekt eller proces. Her samarbejdes ofte med én eller flere rådgivere. Det kan fx være en kunstfaglig rådgiver, en ingeniør eller arkitekt.

I denne fase kan lokale borgere også spille en aktiv rolle fx gennem deltagelse i kunstneriske aktiviteter i byrummet.

Drift

I driftsfasen vedligeholdes et kunstværk. Driften er baseret på en driftsaftale, der udarbejdes under udviklingen af kunstprojektet.

Værker vedligeholdes i nogle tilfælde af Københavns Kommune og i andre tilfælde af fx en almen boligforening eller en andelsforening, hvis kunstværket er placeret på deres grund.

Københavns Kommunes kunstværker har ofte en begrænset levetid. Det vil sige, at man fra start beslutter, hvor længe et værk må blive i byrummet. Det gør det nemmere at fastslå den samlede pris på værket. Samtidig gør det plads til, at nye værker kan komme til i fremtiden, hvor forståelsen af både kvarter og kunst kan have ændret sig.

Udsmykning

→ Når kunstprojekter resulterer i et objekt, der let genkendes som et kunstværk i byrummet.

Værket kan fx være et gavlmaleri eller en skulptur. Kunstværkerne har karakter af en klart afgrænset udsmykning i byrummet.

STED: Blågårds Plads

KUNSTNER: Karoline H. Larsen

OMRÅDEFORNYELSE: Nørrebro

ÅR: 2018

Spor

Lysværket *Spor* har skabt liv i en mørk passage mellem Blågårds Plads og Korsgade på Nørrebro. Med farverigt og legende lys inviterer værket lokale og besøgende til at gå igennem en passage, som mange tidligere oplevede som utryk. *Spor* leger med lys, skygge og negativt rum. Arkitekturen og livet ved Blågårds Plads har inspireret værkets udformning.

→ Værket består af sorte elementer på passagens vægge og søjler. Lyserødt og blått lys strømmer ud fra undersiden af de sorte elementer, og mellem elementerne dannes et mørkt firkantet rum, som spejler dimensionerne på Blågårds Plads.

UDVIKLING

Blandt lokale borgere var der et ønske om at øge trykningen og brugen af passagen mellem Blågårds Plads og Korsgade. Passagen under FSB Blågården blev oplevet som en utryk og ikke-inviterende forbindelse til de omkringliggende gader.

Kunstprojektet skulle oplyse passagen med et lyskunstværk, der udover at give lys kunne bidrage positivt som stedsmarkør.

Områdefornyelse Nørrebro fik en kunstfaglig konsulent til at udpege tre mulige lyskunstnere til opgaven. De tre lyskunstnere kom med hver deres forslag til et lyskunstværk.

Værkforslagene blev bedømt af en dommerkomite, som bestod af lokale borgere, repræsentanter fra boligafdelingen FSB Blågården, Københavns stadsarkitekt og en

kunstfaglig konsulent. Komiteen valgte kunstneren Karoline H. Larsen til opgaven.

REALISERING

Kunstneren stod selv for det meste i forhold til at realisere værket. Hun koordinerede blandt andet med egne underrådgivere, som var en ekstern smed og en lystekniker.

Områdefornyelsen og FSB Blågården hjalp med mindre praktiske opgaver som fx at omplacere cykelstativer.

En gruppe unge fra FSB Blågården var med til at vælge farver til lysværket og hjalp i en prøveopsætning og tilpasning af værket.

DRIFT

Værket er etableret på FSB Blågårdens matrikel, og de varetager derfor driften af værket.

LÆRING

Kunstnerens erfaring: Den valgte kunstner var erfaren og tog stort ansvar for realisering af værket.

Forventninger til inddragelse: Der var et lokalt ønske om inddragelse. Ønsket var svært at indfri, da der ikke var meget at blive inddraget i udover farvevalg og tilpasning af placering.

Værkets robusthed: Robustheden i værket er tænkt godt ind i løsningen og lægger ikke op til hævværk.

EFFEKTER

Tryk og øget brug: Projektet lykkedes med at gøre passagen mere tryk og få flere til at gå igennem i døgnets mørke timer.

Ansvarsfordeling

→ **Områdefornyelsens sekretariat**
Rekruttering af borgere til dommerkomite, facilitering af lokal inddragelse.

→ **Lokale borgere**
Deltagelse i valg af kunstner, tilpasning af værk og hjælp ved prøveopsætning.

→ **Kunstner**
Inddragelse af borgere, koordinering med underrådgivere.

→ **Kunstrådgiver**
Udpegning af kunstnere til at give forslag til opgaven.

Spor, Karoline H. Larsen

Spor, Karoline H. Larsen

"Sorte firkanter og sorte spor markerer med farvet lys forskellige retninger og positioner, som mødes i en usynlig firkant. Firkanten svarer til Blågårds Plads i lille målestok.

Når man passerer de farvede spor, oplever man mange forskellige synsvinkler; oppe, nede, midt for, tæt på, langt fra etc., som ubevidst tvinger hjernen til at forsøge at skabe sammenhæng."

- Karoline H. Larsen

STED: Rentemestervej og Møntmestervej

KUNSTNER: Anders Brinch, Boy Kong, CMP, Coline Marotta, Dabs Myla, HuskMitNavn, Jakob Tolstrup, Jon Stahn, Lady Aiko, Mad C, Mason Saltarelli, Mikael B, Peter Birk, Roman Manikhin, Timmi Mensah, Victor Ash

OMRÅDEFORNYELSE: Nordvest

ÅR: 2019

Gadegalleri Nordvest

I 2017 opstod en lokal ambition om at skabe Nordens største gadegalleri i Nordvest. I dag står 16 gavle prydet med i alt 2.000 kvadratmeter kunst i verdensklasse på Rentemestervej og Møntmestervej i Nordvest.

→ Kunstprojektet indgik i Områdefornyelse Nordvests strategi om at skabe overraskelser og forundring i hverdagen i kvarteret og give grobund for samtaler og lokal stolthed.

UDVIKLING

Der er en lokal tradition for etablering af gavlmalerier i Nordvest. Fra Områdefornyelse Nordvests start var det tydeligt, at der var et lokalt ønske om at bygge videre på den eksisterende tradition og få endnu flere gavlværker til bydelen.

Udviklingen af projektet skete i et samarbejde mellem Andelsforeningen AB-Mønten, Behov Pizza og kurator Jens Peter Brask.

Sammen ansøgte de Områdefornyelse Nordvests pulje om støtte til at etablere en række gavlmalerier på først Rentemestervej og senere Møntmestervej.

AB-Mønten udpegede selv kurator Jens Peter Brask. Kurator valgte en samling af nationale og internatio-

nale kunstnere til opgaven. Det var dog et ønske hos AB-Mønten, at HuskMitNavn blev en af de udvalgte kunstnere.

Da værkerne på Rentemestervej stod færdige, blev der lokalt rejst kritik af fraværet af kvindelige kunstnere. Derfor blev der stillet krav om at kvindelige kunstnere skulle være repræsenteret blandt værkerne på Møntmestervej.

REALISERING

Etableringen af gadegalleriet skete i et tæt samarbejde mellem AB-Mønten og kurator. Kurator stod for al infrastruktur til anlæg af gavlmalerierne.

Gadegalleriprojektet stod færdigt på Rentemestervej i 2018 og på Møntmestervej i 2019.

DRIFT

Andelsforeningen AB-mønten varetager driften af gadegalleriet.

LÆRING

Indflydelse og ansvar: I kunstprojekter realiseret gennem puljeordninger er ansvaret for kurratering og realisering i høj grad placeret hos puljeansøgeren. Det levner mindre indflydelsesrum til andre lokale borgere og Områdefornyelsen.

EFFEKTER

En ny destination: Nordens største gadegalleri er blevet en destination, der besøges af mange studerende og kunstinteresserede. Det lokale bibliotek tilbyder information om værkerne i gadegalleriet.

Ansvarsfordeling

→ **Områdefornyelsens sekretariat**
Sparringspartner for kurator og andelsforening.

→ **Lokale borgere**
Valg af kurator og godkendelse af kunstnere.

→ **Kurator**
Valg af kunstnere og infrastruktur til anlæg af malerierne.

→ **Kunstnere**
Udvikling og realisering af værker.

Lady Aiko
FOTO: Henrik Haven

Coline Marotta
FOTO: Henrik Haven

Roman Manikhin
FOTO: Henrik Haven

Victor Ash
FOTO: Henrik Haven

STED: Østre Kapel, Vestre Kirkegård

KUNSTNER: Byen Sover

OMRÅDEFORNYELSE: Bavnehøj

ÅR: 2021

LUX XII - Et kapel på vrangen

Vestre Kirkegård er blevet magisk efter mørkets frembrud med et nyt lyskunsværk. Værket er en stor lysekroner med et vingefang på 3,5 meter, der markerer pladsen foran Østre Kapel. Den nye stedsmarkør er skabt med blik for, at kirkegården er et særligt rum til følelser og eftertænksomhed.

→ En lokal arbejdsgruppe har formet projektet og eksperimenteret med brug af uderummet som mødested og oplevelsesrum. Besøgende har fx kunne opleve et lyd kunsværk og høre Sankt Annæ kammerkor synge Lucia under lysekronen.

UDVIKLING

Projektet er modnet gennem en udforskning af rummet omkring kapellet.

Gennem midlertidige interventioner er der skabt forståelse for, hvilken type rum området omkring kapellet skulle blive.

I en miniudbudsrunde blev to tegnestuer inviteret til at give et oplæg til en kunstnerisk fornyelse af kirkegårdsrummet omkring kapellet.

Kunsten skulle sætte fokus på stedets særlige identitet og danne en tryk ramme for gåture på kirkegården.

Tegnestuen Byen Sover blev valgt til projektet. Byen Sover udviklede konceptet for lysekronens motiv sammen med den lokale arbejdsgruppe.

Coronapandemien spændte ben for den planlagte samskabelsesproces. Planerne blev tilpasset, så inddragelse skete i små workshops, og der blev lavet en film om processen og det endelige værk.

REALISERING

Byen Sover varetog opgaven som en totalentreprise. Tegnestuen designede og udformede værket, sikrede ingeniørberegninger, etablerede strøm og koordinerede anlægsprocessen.

DRIFT

Lysværket blev først installeret midlertidigt men gøres permanent, når Østre Kapel omdannes til teatersal. Under den midlertidige ophængning har kirkegården leveret strøm og driftet lysværket.

LÆRING

Vestre Kirkegård som særligt sted: Vestre Kirkegård er Danmarks største kirkegård og danner ramme om mange forskellige aktiviteter som besøg ved gravsteder, løbe- og gåture, teaterbesøg og besøg i terapihaven.

At eksperimentere med kunst og belysning på en kirkegård kræver forståelse for, de forskellige brugere og en særlig opmærksomhed på, at kirkegården især er et rum til sorg og eftertænksomhed.

Opmærksomhed på et sted: Lysekronen har synliggjort Østre Kapel, som ellers ligger gemt på Vestre Kirkegård.

Lysekronen gjorde det muligt for Områdefornyelsen at invitere kirkegårdens brugere til at se og opleve Østre Kapel på en ny måde, også i en tid med corona-restriktioner, der fordrede udendørs møder med god afstand.

EFFEKTER

Samarbejde med Copenhagen Light Festival: Værket blev en del af Copenhagen Light Festival. Siden er lysfestivalen blevet en strategisk partner for Områdefornyelsen.

Mere kunst i Bavnehøj: Lokalt har der været ønske om at gøre værket permanent. Ønsket om at få mere lyskunst til Bavnehøj er også vokset. Lysværket er senere blevet suppleret med et belægningsværk foran indgangen til Østre Kapel.

Nyt besøgs mål: Kunstværket har skabt kendskab til Østre Kapel og bidraget til at gøre stedet til et besøgs mål.

Ansvarsfordeling

→ Områdefornyelsens sekretariat

Lokal inddragelse, projektkoordinering, formidling, kunstnerisk sparringspartner.

→ Lokale borgere

Rammesætning og inspiration til motiver i værket.

→ Tegnestue

Koncept, inddragelse og realisering.

LUX XII, Byen Sover

LUX XII, Byen Sover
FOTO: Jan Fønss

Byen Sover

"LUX XII - Et kapel på vranken er en stor lysekroner med en diameter på 3,5 meter, der hænger foran Østre Kapel på Vestre Kirkegård i København.

Med sit lys omdanner lysekronen kapellets forplads til et varmt og forunderligt fællesrum.

Her kan de besøgende fordybe sig i lysekronens ornamenterede skærme, som vender kapellet på vranken ved at afspejle rumlige fantasier og brudstykker af de kultur- og teateraktiviteter, man kan opleve i det omdannede kapel."

- Byen Sover

STED: Kulbaneparken, hjørnet af Vigerslevvej og Vigerslev Allé

KUNSTNER: Thomas Pålsson

OMRÅDEFORNYELSE: Kulbanekvarteret

ÅR: 2021

Kunsthegn i Kulbaneparken

70 lokale børn og unge har sat deres præg på et 150 meter langt kunsthegn i Kulbanekvarteret. De lokale børn og unge passerer dagligt kunsthegnet, når de skal i Lykkebo Klubhus eller institutionen Himmeltræet.

Kunsthegnet viser brudstykker af de lokale børn og unges drømme og fortællinger om Kulbanekvarterets fortid, nutid og fremtid. Til workshops arbejdede de lokale børn og unge med fortællende tegninger og kollager.

Efterfølgende har kunstneren, Thomas Pålsson, brugt en remix-metode til at sammensætte og bearbejde elementer fra tegninger og kollager på kunsthegnet.

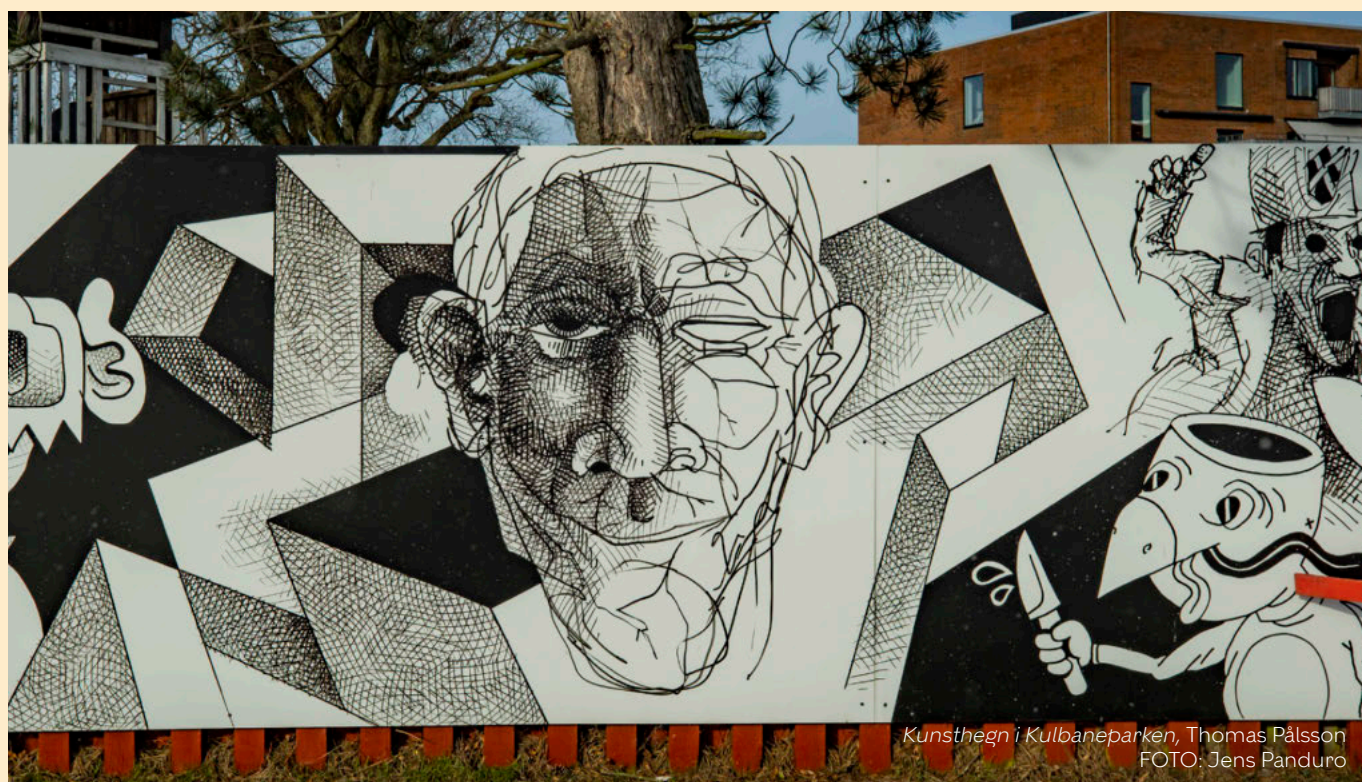
Projektet er en del af Områdefornyelsen Kulbanekvarterets kvarterplan under temaet Bedre fysiske forhold og voksentilstedeværelse.

Projektet blev til med midler fra Lykkebo Klubhus, Valby Lokaludvalg, Tryghedspartnerskabet Kulbanepartnerskabet, DAB og Områdefornyelsen.

SAMSKABELSE MED BØRN OG UNGE

Når man arbejder med børn og unge, kan de have svært ved at forholde sig til en større overordnet sammenhæng i projektet.

Kunstneren formåede at inddrage kvarterets børn og unge med tilpassede metoder til de forskellige aldersgrupper og fik på fin kunstnerisk vis bearbejdet de input der kom ud af inddragelsen.

Kunsthegn i Kulbaneparken, Thomas Pålsson
FOTO: Jens Panduro

STED: Tunnellen ved Tycho Brahes Allé og Amagerbrogade
KUNSTNER: Lars Bech, Karen T, Sally Rud & Martin Hedevang
OMRÅDEFORNYELSE: Sundby
ÅR: 2021

Kunst i Tunnelen

En mørk og ildelugtende tunnel under Amagerbrogade blev midlertidigt omdannet til underjordisk galleri og mødested.

Med lys, video og lyd skabte tre kunstnere på skift sanselige oplevelser for lokalområdet i den underjordiske passage.

Kunstprojektets formål var at skabe samtaler og styrke forbindelsen mellem beboere på den østlige og vestlige side af Amagerbrogade.

Kunst i Tunnelen er et delprojekt under Områdefornyelsen Sundbys kvarterplansprojekt Fra Fælled til Strand, som netop handler om at skabe forbindelser på tværs af Amager mellem øst og vest.

En projektudviklingsgruppe med lokale borgere lavede et 'open call' til kunstnere via lokalaviser, plakater i byrummet og posts på sociale me-

dier. Ud fra en casebeskrivelse og en række kriterier bød 13 kunstnere ind på opgaven. Projektudviklingsgruppen udvalgte tre kunstnere, der hver skabte et audiovisuelt installationsværk til tunnelen.

Hver installation kunne opleves i en måned over foråret og sommeren 2021.

EKSPERIMENTER I OVERSETE RUM

Både lokalt og i Teknik- og Miljøforvaltningen er der stor opbakning til at udforske oversete rum som tunneler som oplevelsesrum.

STRUKTURELLE UDFORDRINGER

Offentlige rum kan have strukturelle udfordringer, som kunstværkerne ikke nødvendigvis kan løse alene. I dette tilfælde var en udfordring, at tunnelen blev brugt som toilet.

MERE LIV I TUNNELLEN

Under udstillingerne blev der lavet bylivstællinger og interviews. De viste, at mange opholdt sig i tunnelen for at opleve kunstinstitutionerne. Det bekræfter, at kunst kan fremme brugen af ikke-attraktive forbindelser og funktioner i det offentlige rum.

NYE SAMTALER

Værkernes forskellighed skabte gode lokale samtaler og øget fokus på den glemte tunnel.

De Nova Stella, Lars Bech Pilgaard

Belyst Bark, Sally Rud og Martin Hedevang Andersen

FOTO: Peter Christensen

STED: Mjølnerparken

KUNSTNER: Al Masson, Malene Landgreen, Michael Mørk, Troels Aagaard

OMRÅDEFORNYELSE: Mimersgadekvarteret

ÅR: 2009

Kunststi i Mjølnerparken

FOTO: Peter Christensen

Langs en ny kunststi i Mjølnerparken udsmykkede fire anerkendte danske kunstnere en husgavl hver. Kunststien skulle få flere til at gå igennem Mjølnerparken og få en positiv oplevelse i et område som ofte er blevet portrætteret negativt i medierne.

Projektet blev udviklet i samarbejde med Nikolaj Kunsthal, der har haft en rådgivende rolle. Kunsthallen

udpegede 12 mulige kunstnere. Herefter valgte Lejerbos organisationsbestyrelse fire kunstnere.

TYDELIGE RAMMER

En bredere bedømmelseskomité samt tydelige rammer og kriterier for udvælgelse af kunstnere kunne have skabt en mere legitim proces.

Fødder Mødes, Caroline H. Thon

STED: Griffenfeldsgade

KUNSTNER: Caroline H. Thon

OMRÅDEFORNYELSE: Nørrebro

ÅR: 2019

Fødder Mødes

Fødder Mødes er et anderledes portræt af livet i Griffenfeldsgade. Kunstprojektet er et puljeprojekt startet af Gadelaugget Griffenfeldsgade med støtte fra Områdefornyelse Nørrebro. Kunstneren, Caroline H. Thon, stod for projektets inddragsproces.

Kunstneren inviterede lokale beboere og gæster i Griffenfeldsgade til at få taget et professionelt portræt af deres fødder. Imens fortalte de kunstneren om deres forhold til både fødder og Griffenfeldsgade.

Det blev til 84 fodportrætter. Ud fra fotografierne skabte kunstneren

en kollage af fødder som motiv til gavlmaleriet.

LOKAL KOBLING

Projektet har en stærk og direkte kobling til lokalområdet og det lokale liv. Kunstneren stod for en involverende proces, hvor lokalområdet blev inddraget og blev en del af værket.

TIMING

Timingens gjorde etablering af vægmaleriet mulig. Bygningen, hvor værket er etableret, stod overfor en renovering netop som kunstneren kontaktede ejeren.

STED: Sundby Kirkegård
KUNSTNER: Thomas Pålsson
OMRÅDEFORNYELSE: Sundby
ÅR: 2021

Port til Fortiden

Gavlmaleriet *Port til Fortiden* formidler en del af Sundbys lokalhistorie ud fra lokale borgeres minder og fortællinger fra området.

Kunstneren, Thomas Pålsson, inviterede i samarbejde med Sundby Lokalhistorisk Forening og brugere af det lokale bibliotek til en fortidsworkshop. Her blev minder og fortællinger om lokalområdet delt og omsat til en række skitser til gavlmaleriet. Skitserne blev efterfølgende kommenteret af beboere fra gavlens ejendom og Sundby Lokalhistorisk Forening.

Det endelige værk er en visuel repræsentation af mange forskellige generationer i Sundby.

Projektet blev støttet af Områdefornyelsen Sundbys pulje Nye mødesteder og særlige genveje. Puljen støtter projekter, der bruger kunst eller bynatur til at formidle positive fortællinger om kvarteret.

KUNSTNERVALG

Valget af en kunstner med stor interesse for samskabelse giver et stærkt grundlag for en forankrende proces og et forankret resultat.

Thomas Pålsson
FOTO: Melissa Ønstrup

STED: Sundbyøster
KUNSTNER: Bjørn Magnussen, Joël Bigaignon, Mie Olise, Nicholas Koshkosh
OMRÅDEFORNYELSE: Sundby
ÅR: 2021

Sundbygavle

Sundbygavle består af fem gavlmalerier i Sundbyøsters mest urbane område omkring Kirkegårdsvej, hvor der findes mange fritlagte gavle.

Til realisering af gavlmalerierne søgte kurator, Jens Peter Brask, Områdefornyelsen Sundbys pulje Kultur der forbinder. Puljen støtter projekter, der fremhæver og styrker Sundbys identitet.

INDFLYDELSE OG ANSVAR

I kunstprojekter realiseret gennem puljeordninger er ansvaret for kurratering og realisering i høj grad placeret hos puljeansøgeren. Det levner mindre indflydelsesrum til andre lokale borgere og Områdefornyelsen.

Mie Olise
FOTO: Jens Peter Brask

Joël Bigaignon
FOTO: Jens Peter Brask

Valby

Fortællinger

Valby Fortællinger er en kunstindsats udviklet af Områdefornyelsen Gl. Valby i samarbejde med lokalområdet. Indsatsen afprøvede kunst som strategisk løftestang i udviklingen af kvarteret Gl. Valby.

Områdefornyelsen Gl. Valby har sammen med engagerede lokale grupper og boligforeninger arbejdet med kunsten som redskab til at skabe flere interessante steder i kvarteret.

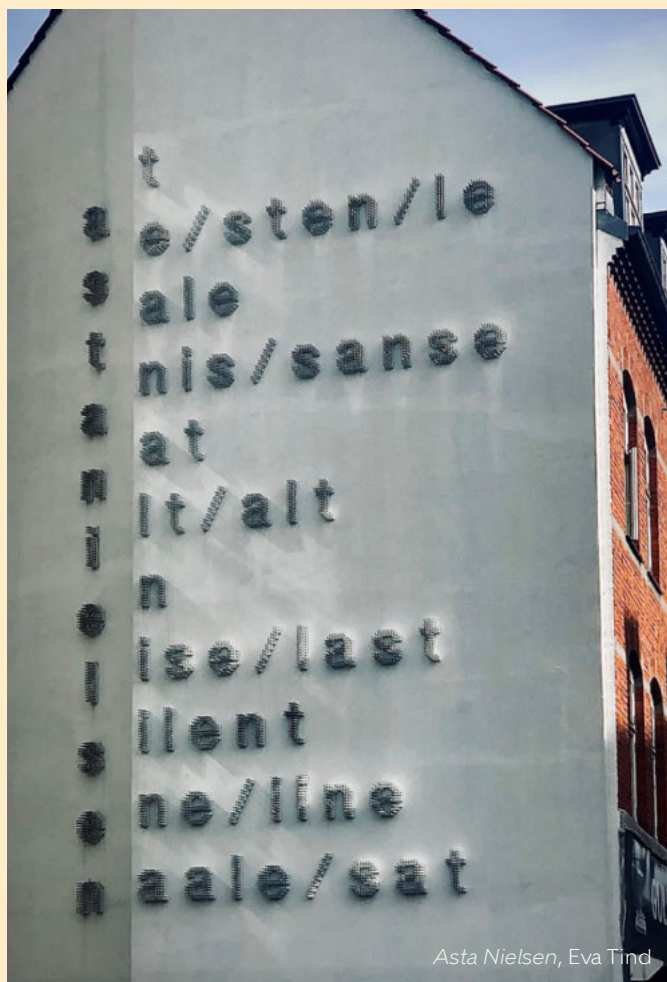
Det har givet kvarteret mere karakter og fået flere mennesker til at bruge det offentlige rum.

I alle projekter under *Valby Fortællinger* har borgere været med i maskinrummet for at udvikle kunstværker. Det har haft en forankrende effekt og styrket den fælles identitet i kvarteret.

I alt er 16 værker kommet til verden som del af *Valby Fortællinger* fra 2013 til 2015.

Tre af værkerne er realiseret i et særligt samarbejde med Statens Kunstfond, der ønskede at lave projekter på tværs af deres to puljer Kunst og Litteratur.

Det resulterede i et samarbejde om lyrik og digte på tre gavle i kvarteret af forfatterne Søren Ulrik Thomsen, Eva Tind og Morten Søndergård.

Asta Nielsen, Eva Tind

Regn søvn blå kys, Søren Ulrik Thomsen

STED: Valby Langgade 44B

KUNSTNER: Eva Tind

OMRÅDEFORNYELSE: Gl. Valby

ÅR: 2015

VALBY FORTÆLLINGER

Asta Nielsen

Værket *Asta Nielsen* er et af tre lysværker skabt i et samarbejde med Statens Kunstfond. Værket er en del af Områdefornyelse Gl. Valbys overordnede kunstindsats *Valby Fortællinger*.

Lysdigtet er opført på en gavl på Valby Langgade i et samarbejde mellem andelsforeningen Asta Nielsen, Statens Kunstfond og Områdefornyelsen.

Digtet er en hyldest til Danmarks første og største internationale stumfilmsstjerne, Asta Nielsen, der også lægger navn til Asta Nielsen Stræde, som gavlen er beliggende ved. Digtet består af bogstaverne i filmstjernens navn.

Kunstværket arbejder med perspektiv. Beskueren oplever værket på forskellige måder fra forskellige afstande og vinkler.

ÆSTETIK OG AFLÆSELIGHED

Værket har et flot æstetisk udtryk, særligt når det lyser op i mørke. Lyrisk er det legende og sanseligt. For den uindviede er forbindelsen til Asta Nielsen ikke så tydelig om dagen, og værket placerer sig diskret i byrummet.

STED: Valby Langgade 132

KUNSTNER: Søren Ulrik Thomsen

OMRÅDEFORNYELSE: Gl. Valby

ÅR: 2014

VALBY FORTÆLLINGER

Regn søvn blå kys

Regn søvn blå kys er et af tre lysværker skabt i et samarbejde med Statens Kunstfond. Værket er en del af Områdefornyelse Gl. Valbys overordnede kunstindsats *Valby Fortællinger*.

Lysdigtet er opsat på en gavlmur, der titter frem over Langgade Station. Oprindeligt er værket tænkt som et konceptuelt digt udarbejdet

ud fra benspændet: "hvilke otte ord ville jeg tage med på en øde ø, hvis jeg kun måtte vælge otte?"

Kunstneren forelskede sig i gavlen ved Herman Bangs Plads, da den havde et råt og urbant udtryk ovenover et kebabhus og kunne ses fra forbipasserende tog ved Langgade Station.

IDENTITET

Sammen med et nyindrettet byrum har kunstværket løftet og givet identitet til Herman Bangs Plads og området omkring Langgade Station.

Drømmegavl

117 lysende drømme danner et monumentalt digt på en gavl i Valby. Drømmene tilhører mennesker, der bor inde i bygningen bag gavlen. Ved at dele deres drømme for fremtiden er de blevet medskabere af kunstværket.

→ Lyskunstværket er en poetisk og i øjenfaldende stedsmarkør, der har skabt stolthed lokalt og vagt interesse ud over Danmarks grænser.

UDVIKLING

Drømmegavl er en del af Områdefornyelse Gl. Valbys overordnede kunstindsats *Valby Fortællinger*.

Statens Kunstfond og Områdefornyelsen Gl. Valby udpegede sammen kunstneren Morten Søndergaard til at udsmykke en lokal gavl.

Samarbejdet blev modnet og styrket gennem byvandring og dialogmøder om kunstprojektet.

Morten Søndergaard ønskede at værket skulle tage udgangspunkt i beboernes drømme.

Derfor inviterede han alle beboere fra den udvalgte ejendom til en 'drømmeworkshop', hvor de delte deres drømme for fremtiden med kunstneren.

For at få så mange beboerdrømme med i værket som muligt, indsamlede kunstneren også drømme gennem brevkorrespondance med ejendommens beboere.

I alt samlede Morten Søndergaard 304 beboerdrømme.

REALISERING

Ejendommen stod overfor renovering i forbindelse med en almen fysisk helhedsplan.

Der var meget koordinering omkring værket mellem ejendommens boligorganisation, Domea, afdelingsbestyrelsen, renoveringsprojektets rådgiver og kunstneren. Der blev lavet en løsning, hvor værket blev samtænkt med gavlens efterisolering.

Områdefornyelsen fungerede som bindeled mellem kunstner og boligforeningen og stod for fernisering af kunstværket.

DRIFT

Da værket er en del af bygningens facade, drifter boligorganisationen Domea kunstværket.

LÆRING

Kobling til andre projekter: Kunstprojektet er udviklet samtidig med en almen fysisk helhedsplan. Det gav vigtige synergier og muligheder i forhold til realisering af værket. Blandt andet blev den tekniske

rådgiver fra den fysiske helhedsplan brugt til kunstprojektet.

Inddragelse via kunstner: Valget af en socialt praktiserende kunstner har muliggjort, at borgernes input er blevet det synlige omdrejningspunkt for værket.

EFFEKTER

Tryghed: Øget tryghed omkring gavlen.

Stedsidentitet: Stedet har fået en stærk identitet både lokalt og i København. Gavlværket har nydt stor opmærksomhed på Instagram, og var det mest taggede sted i Valby i 2015. Beboernes drømme på gavlen er blevet en samtalestarter for forbipasserende.

Gavlen har vundet en række priser og havde en midlertidig tvilling i London med flygtninges drømme.

Lokal stolthed: Der er opstået en lokal fortælling om, at ejendommen med gavlværket er forvandlet fra Valbys 'grimme ælling' til 'en smuk svane'.

Ansvarsfordeling

→ Områdefornyelsens sekretariat

Sparring med kunstner og boligorganisation, projektledelse, formidling.

→ Lokale borgere

Medskabere af kunstværkets budskaber.

→ Kunstner

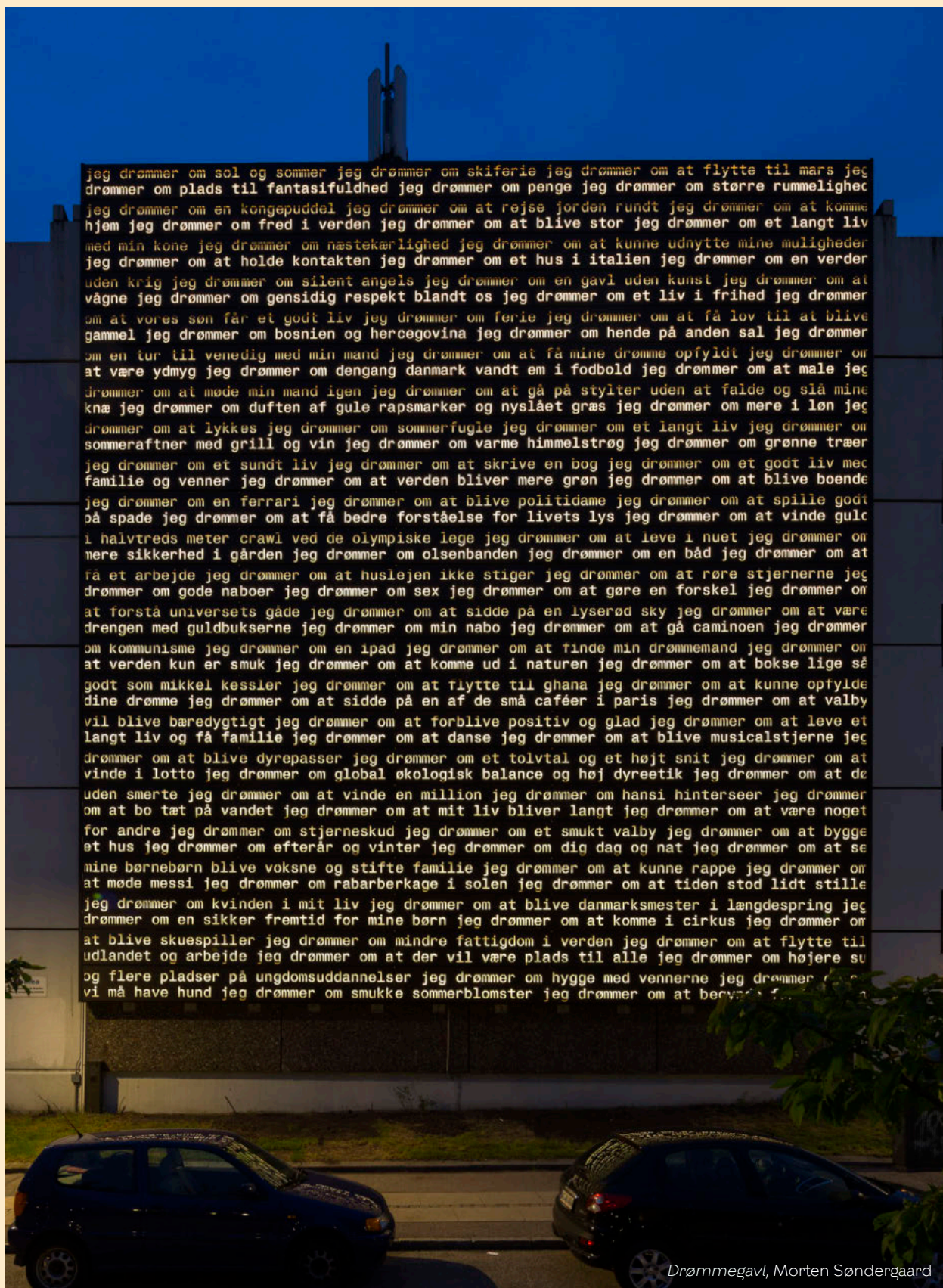
Udvikling af værk og inddragelse af borgere.

→ Statens Kunstfond

Udpegning af kunstnere og økonomisk støtte.

→ Kunstkonsulent

Assistance til kunstneren. Kunstkonsulenten var et krav fra Statens Kunstfond og finansieret af kunstfondens midler.

"Det er beboernes inderste tanker, som er synlige på husgavlen. På den måde er gavlen en drømmemembran mellem det, som foregår indenfor i huset, og det, som er synligt uden på huset (...) Man får en følelse af at blive budt velkommen af værket, når man kommer hjem om aftenen eller natten. Værket bidrager til, at området og bygningen er et sted, man har lyst til at komme hjem til, et sted, man har lyst til at nærme sig."

- Morten Søndergaard

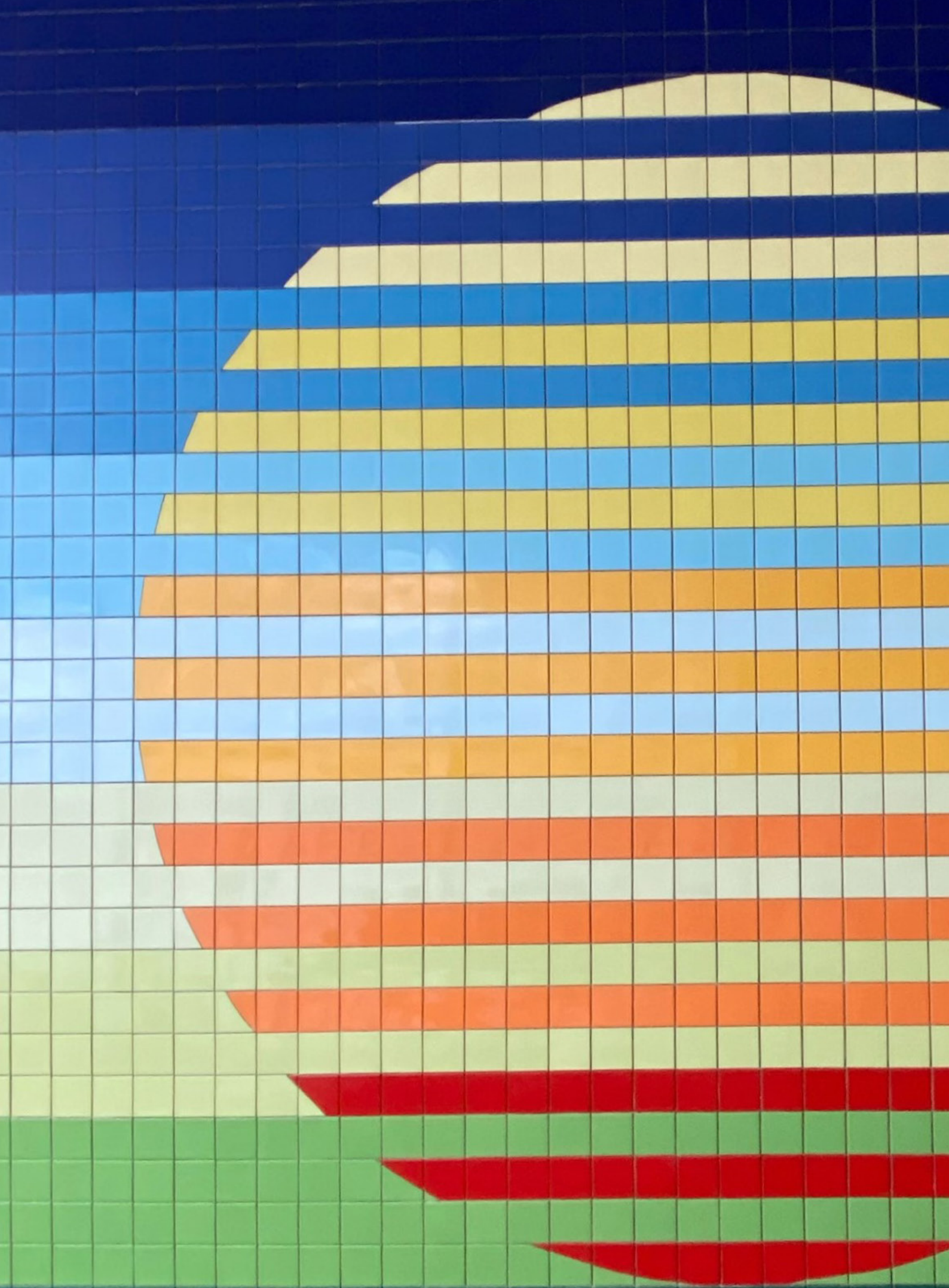
Byrum

→ Når kunstprojektet omdanner byens rum til kunst.

Hele byrummet eller dele af byrummets inventar bliver til kunst.

I kunstprojekterne smelter byens brug sammen med kunsten, og det at gå eller at sidde bliver en æstetisk begivenhed.

Kunstværket påvirker oplevelsen af en rumlighed og søger at ændre menneskers brug af byrummet.

STED: Viadukten, Vigerslev Allé Station
KUNSTNER: Lise Nørholm
OMRÅDEFORNYELSE: Kulbanekvarteret
ÅR: 2021

KULBANE ALLE

Et nyt kunstnerisk byrum ved Vigerslev Allé Station byder velkommen til Kulbanekvarteret. Kunstprojektet har gjort området ved stationen til en underfundig æstetisk identitetsmarkør og konsolideret kvarterets lokale kunstforening.

→ Vigerslev Allé Station var tidligere præget af graffiti og manglende vedligehold. Nu er væggene i viadukten under stationen beklædt med farvede kakler i grafiske mønstre og teksten *KULBANE ALLE*. Frivillige fra den lokale kunstforening har deltaget aktivt i at forme alle dele af kunstprojektet.

UDVIKLING

Projektet ved Vigerslev Allé Station udspringer af en samlet kunststrategi for Kulbanekvarteret. Kunststrategien er lavet i et samarbejde mellem Områdefornyelsen Kulbanekvarteret, Kunstforeningen Kulbanekvarteret og en kunstkonsulent fra Statens Kunstfond. Formålet med strategien er at skabe et fælles sprog for kunst i Kulbanekvarteret.

Det var en lokal drøm at udsmykke viadukten ved Vigerslev Allé Station for at skabe en attraktiv forbindelse mellem stationen og Kulbanekvarteret.

På baggrund af kunstkonsulentens research og dialog med den lokale kunstforening, blev tre kunstnere inviteret til at give et bud på opgaven.

Det var et krav at værket skulle bestå af kakler. Derfor var det vigtigt, at mulige kunstnere havde erfaring med at arbejde med kakler.

Kunstneren Lise Nørholm blev valgt til opgaven. Kunstneren og den lo-

kale kunstforening indgik i samskabende dialoger om udformningen af det kunstneriske byrum.

Det har understøttet projektets legitimitet blandt kvarterets beboere og sikret, at værket forholder sig aktivt til sin placering i kvarteret.

Værkets titel *KULBANE ALLE* henviser til Vigerslev Allé og til hele kvarteret i betydningen "alle sammen". Legen med ordene er et greb, som forankrer kunstværket til det konkrete sted.

REALISERING

Til realisering af det kunstneriske byrum søgte kunstforeningen og Områdefornyelsen sammen *Legat til Stadens Forskønnelse og Almene Bedste* hos Københavns Kommune. Legatet støtter kunst- og udsmykningsprojekter i Københavns Kommune.

Områdefornyelsen Kulbanekvarteret har også allokeret kvarterplansmidler og puljemidler til realiseringen.

Kunstprojektet er etableret i samarbejde med Banedanmark, som har stillet viadukten ved Vigerslev Allé Station til rådighed.

Teknik- og Miljøforvaltningen har haft det overordnede ansvar for byggeledelse og tilsynsførelse ved etableringen af kunstværket.

DRIFT

Teknik- og Miljøforvaltningen har indgået en partnerskabsaftale med Banedanmark.

Kunstværket ejes og driftes af Teknik- og Miljøforvaltningen. Graffiti-behandling er en del af driften. Kunstværket har en forventet levetid på mindst 30 år.

LÆRING

Lokal kunstforening: At støtte op om og modne en lokal kunstforening kan øge ejerskabet til kunst i kvarteret og skabe bredere engagement.

Afdæk kvarterets interesser: Områdefornyelsen og Kulbanekvarterets Kunstforening lagde kræfter i at

Ansvarsfordeling

→ **Områdefornyelsens sekretariat**
Projektledelse, facilitering, udarbejdelse af partnerskabsaftale.

→ **Lokal kunstforening**
Konceptudvikling, meddommere ved kunstnervalg, dialog med kunstneren om det endelige byrum.

→ **Kunstner**
Inddragelse af borgere, udvikling af værk.

→ **Kunstkonsulent**
Kunsthaglig sparring.

afdække interessen for kunst blandt kvarterets beboere.

På baggrund af dialog med kvarteret har kunstforeningen repræsenteret beboerne ved valg af kunstner. Det har givet lokal respekt og opbakning til kunstprojektet.

Tydelige rammer: Projektets tydelige afgrænsning, rammesætning og kurratering muliggjorde en kort realiseringsfase.

EFFEKTER

Lokal stedsmarkør: Der er skabt en lokal stedsmarkør, der forskønner området ved Vigerslev Allé Station og inviterer ind i kvarteret.

Konsolidering af lokal forening: Kunstprojektet har både igangsat og konsolideret den lokale kunstforening.

Lokal samtale om kunst: Kunstforeningen har skabt en lokal samtale og et fælles sprog for kunst i kvarteret.

Kunstfaglig konsulent: Tilknytningen af en kunstfaglig konsulent har resulteret i kompetenceopbygning i Kulbanekvarterets Kunstforening.

Den kunstfaglige konsulent har lettet projektets proces og hjulpet borgerne til at træffe kvalificerede valg.

Kunstforeningen har valgt at fortsætte samarbejdet med konsulentten efter projektets afslutning.

STED: Viadukten, Sjælør Station

KUNSTNER: Søren Hüttel

OMRÅDEFORNYELSE: Sydhavnen og Bavnehøj

ÅR: 2022

Det her sted, her, nu

Viadukten ved Sjælør Station var et mørkt og utrygt sted for lokale borgere. I dag er rummet en kunstnerisk stedsmarkør og en farvestrålende port til Sydhavnen. Lokale borgere arbejdede sammen med Områdefornyelsens kunstkonsulent for at skabe en tryk og i øjenfaldende ankomst til kvarteret.

→ Viaduktens vægge er beklædt med landskaber af farvede kakler, der refererer til solens gang over kvarteret. I de mørke timer spreder en regnbue af farvet lys sig over viaduktens loft. Lys og farve omslutter passerende i viadukten.

UDVIKLING

Kunstprojektet udspringer af et lokalt ønske om at skabe mindeværdige og trygge ankomster på S-togsstationerne i Sydhavnen. Projektet blev gennemført i et samarbejde mellem Områdefornyelse Sydhavnen og Områdefornyelse Bavnehøj.

Der blev samlet en lokal arbejdsgruppe med borgere fra begge områdefornyelseskvarterer for at sikre projektets forankring på tværs af nabolagene.

I projektets arbejdsgruppe sad lokale beboere, en kunstfaglig konsulent fra Rådet for Visuel Kunst og repræsentanter fra DSB og Banedanmark.

Områdefornyelsen ansatte en kunstfaglig konsulent, der præsenterede seks kunstnere for arbejdsgruppen.

Kunstneren Søren Hüttel blev valgt på baggrund af hans store erfaring med rumlige installationer og brug af pangfarver.

Kunstprojektet følges op af endnu et permanent lysværk på Sydhavn

Station af kunstneren Sonja Lillebæk Christiansen ultimo 2022.

REALISERING

Mange interessenter var involveret i realiseringen af kunstværket. Banedanmark har stillet viadukten til rådighed, og der er udarbejdet en samarbejdsaftale mellem Banedanmark og Teknik- og Miljøforvaltningen.

Lysinstallationen til det kunstneriske byrum blev tegnet og opsat af en ekstern rådgiver i lysprojektering. Indvielsen af værket blev organiseret af Områdefornyelse Bavnehøj under Copenhagen Light Festival i februar 2022.

DRIFT

Teknik- og Miljøforvaltningen har indgået en partnerskabsaftale med Banedanmark. Kunstværket ejes og driftes af Teknik- og Miljøforvaltningen.

Graffitibehandling, el og udskiftning af armaturer er en del af driften. Kunstværket har en forventet levetid på mindst 30 år.

LÆRING

Rum til justeringer: Når kunstneren får en fri ramme til at udvikle et kunstnerisk byrum, er det en fordel at indlægge rum til justeringer, så værket kan realiseres og driftes efter kommunens standarder.

Saml fagkompetencerne: Når flere fagligheder skal i spil i et kunstprojekt, er det en fordel at samle kommunens fagkompetencer fra start.

Fagpersoner inden for fx kunst, byrum og belysning kan sammen udvikle rammer og samarbejde om helheden af kunstprojektet.

Samarbejde om kommunikation:

Et tæt samarbejde med Copenhagen Light Festival om indvielse af lyskunstværket gav kunstværket bydækkende opmærksomhed og satte kvarteret på Københavnerkortet.

EFFEKTER

Tryk ankomst til Sjælør: Stationens ansatte og brugere giver udtryk for, at belysningen skaber et trygt og smukt byrum i aften timerne.

Ansvarsfordeling

→ Områdefornyelsens sekretariat

Rekruttering til arbejdsgruppe, lokal inddragelse, projektkoordination, formidling, udarbejdelse af partnerskabsaftale med Bane-

danmark, kunstnerisk sparringspartner.

→ Lokale borgere

Valg af kunstner og sparringspartner på udvikling af værket.

→ Kunstner

Kunstfagligt tilsyn og tilpasning af skitser undervejs.

→ Rådet for Visuel Kunst

Rådgivning i kurratering.

Positiv opmærksomhed: Det færdige kunstneriske byrum har nydt stor opmærksomhed. Der er kommet mange besøgende for at se værket.

Inspiration for andre: Projektet har synliggjort kunstens potentiale på oversete offentlige transitområder. Projektet har inspireret andre kommuner til at afsøge mulighederne for at skabe kunstprojekter ved stationer.

Ejerskab og stolthed: Det skaber ejerskab og stolthed blandt lokale at udvikle et unikt kunstnerisk byrum, der synligt forbedrer lokalområdet.

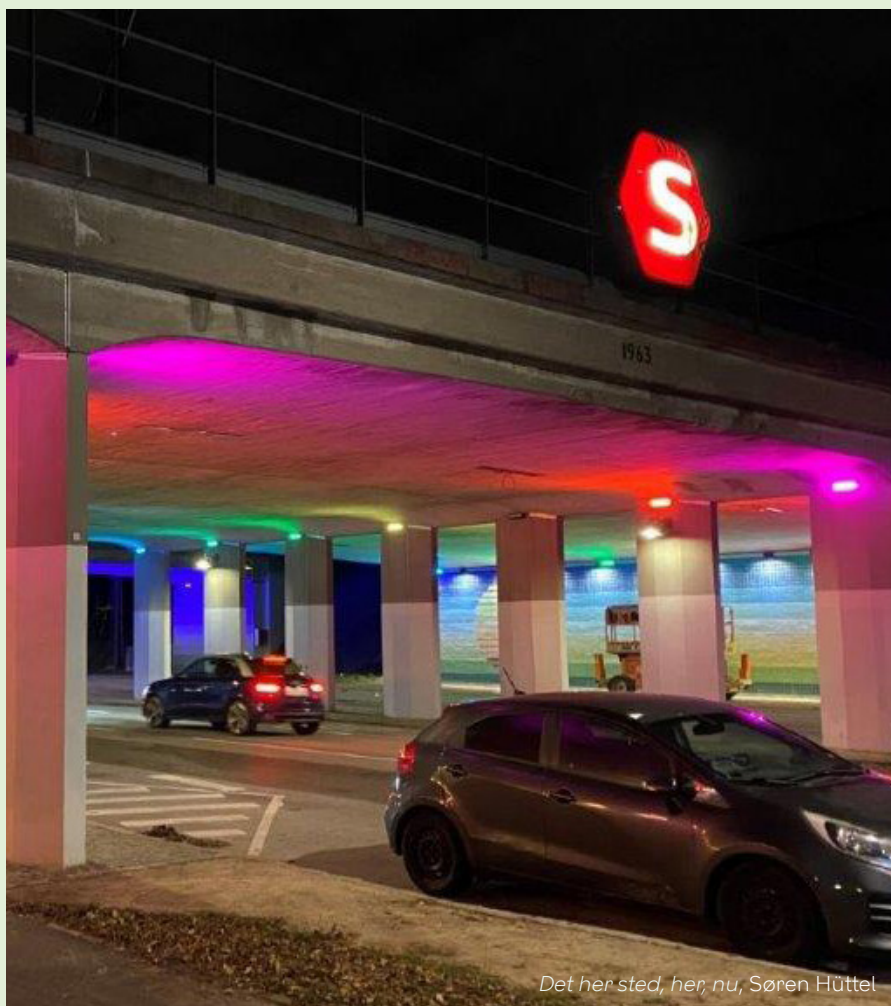
"Værket skal give en sanselig oplevelse og give en fornemmelse af nærvær, som står i kontrast til det lidt hårde transitområde.

Det er tanken, at kunstværket både kan opleves, når man kommer kørende i forbigarten eller går eller står og venter på bussen, ligesom det skal opleves forskelligt på forskellige tider af døgnet."

- Søren Hüttel

Det her sted, her, nu, Søren Hüttel

Det her sted, her, nu, Søren Hüttel

STED: Smedetoften

KUNSTNER: Milena Bonifacini

OMRÅDEFORNYELSE: Nordvest

ÅR: 2021

En Levegård

Nordvest har fået et underfundigt byrum. Her får store abstrakte skulpturer med organiske former forbipasserende til at stoppe op og undre sig. Byrummet ligger foran Ungdomsklubben Smedetoften, og klubbens unge har været med til at udvælge kunstneren.

→ Det kunstneriske byrum består af skulpturer formet i rødbrun fiberbeton, som man kan kravle, sidde eller slænge sig på, og lamper med skærme i samme formsprog.

UDVIKLING

Kunstprojektet er udviklet i et samarbejde mellem unge fra Ungdomsklubben Smedetoften, en arbejdsgruppe med lokale borgere og en kunstfaglig rådgiver fra Statens Kunstfond. Statens Kunstfond anbefalede 10 anerkendte kunstnere.

Områdefornyelse Nordvests projektleder præsenterede de 10 kunstnere for 30 unge fra ungdomsklubben og projektets arbejdsgruppe. Sammen valgte de kunstneren Milena Bonifacini til opgaven.

De unge og arbejdsgruppen ønskede flere og glade farver til Smedetoften. De lagde vægt på, at kunstværket skulle være både legende i sit udtryk og robust nok til at sidde og kravle på.

Sammen med kunstneren arbejdede gruppen videre med at sætte ord på deres ønsker til værket og give kommentarer til kunstnerens oplæg.

REALISERING

Projektet blev realiseret samtidig med renoveringen af et større byrum på Smedetoften.

Der var synergi mellem det store byrum på Smedetoften og kunstprojektet 'En Levegård'.

Belægningen under *En Levegård* blev projekteret af samme landskabsarkitekt og brolagt af samme eksterne entreprenør, som stod for det store byrum på Smedetoften.

Master og tilslutning af strøm blev udført af Københavns Kommunes gadebelysningsleverandør.

Realisering og montering af skulpturer og lampeskærme varetog kunstneren selv.

DRIFT

Driftspersonalet fra Ungdomsklubben Smedetoften varetager driften af det kunstneriske byrum.

LÆRING

Faglig rådgivning: Projekteringen af kunstværket har givet anledning til refleksion over de problematikker, der kan opstå, når frigjorte kunstneriske praksisser møder krav til projekteringstegninger og realiserbarhed.

Man kunne med fordel have koblet en teknisk faglig rådgiver tættere på kunstneren for at sikre kunstværkets realiserbarhed.

EFFEKTER

Kunstforståelse: Kunstværkets tilblivelsesproces har givet rum til fælles kunstnerisk refleksion blandt beboerne og særligt de lokale unge.

Medejerskab gennem inddragelse: Den grundige inddragelse har sikret repræsentativitet og legitimitet i projektets proces. Inddragelsen har skabt lokalt medejerskab af værket.

Ansvarsfordeling

→ Områdefornyelsens sekretariat

Projektmodning, kurratering, tværgående inddragelse af lokale aktører, facilitering af borgerinddragelse, kunstfaglig sparring.

→ Lokale borgere

Valg af kunstner og input til endeligt værk.

→ Kunstner

Konceptudvikling og realisering af skulpturer og lampeskærme.

→ Statens Kunstfond

Kunstfaglig rådgivning og forslag til kunstnere.

Kunstner Milena Bonifacini præsenterer skitser til *En Levegård*

"Skulpturerne, som også er mure, som også er bænke, bølger og drejer sig, og inviterer til at man bevæger sig ind imellem dem, sidder på dem og klatrer på dem. De er lavet i indfarvet fiberbeton som er meget robust, i en varm rødbrun farve der ligner bygningens røde tegl."

- Milena Bonifacini

En Levegård, Milena Bonifacini

Læsegruppen, Tina Marie Nielsen

Læsegruppen, Tina Marie Nielsen

STED: Sundholm

KUNSTNER: Tina Marie Nielsen

OMRÅDEFORNYELSE: Sundholmskvarteret

ÅR: 2012

Læsegruppen

Ni københavnerbænke har fået en særlig tilføjelse i Sundholmskvarteret. På bænken findes afstøbninger af bogstaber. Hver bogstabel er unik og består af bøger doneret af kvarterets beboere og brugere.

Det kunstneriske byrumsinventar er en symbolsk hyldest til de mange historier, vi mennesker bærer rundt på og ophober gennem livet. De ni kunstneriske bænke er placeret som en visuel forbindelse fra Sundholmsvej til Amagerfælled.

Kunstprojektet var en del af Områdefornyelsen Sundholmskvarterets overordnede bylivsplan med temaet Byen som Dagligstue. Som del af bylivsplanen blev der afholdt en kunstkonkurrence.

Fire værker blev udvalgt af konkurrencens dommerkomite. *Læsegruppen* og to øvrige kunstværker (*Fortovssouvenirs* og *Tidsrejsen*) blev realiseret, mens et fjerde værk ikke kunne myndighedsgodkendes og blev opgivet.

Lokale borgere deltog aktivt i hele projektet fra ideudvikling og planlægning af kunstkonkurrencen til realiseringen af værket. To borgere indgik også i dommerkomiteen.

Værket blev realiseret i en dialog mellem kunstneren, Områdefornyelsen Sundholmskvarteret og brugerrepræsentanter fra aktivitetscenteret Sundholm.

Særligt repræsentanter for brugere tilknyttet Sundholms lokale byhave og værksteder, var involveret i kunstprojektet. Teknik- og Miljøforvaltningen står i dag for driften af værket.

UTILSIGTEDE KONSEKVENSER

Kunstværket blev bragt ind i en debat om dark design. Bøgernes placering på københavnerbænkene, gør det svært at lægge sig ned på bænkene.

Det blev tolket som en bagvedliggende hensigt at forhindre eksempelvis hjemløse borgere i at tage hvile i byrummet.

Der var ingen hensigt om at forhindre udsatte borgere i at bruge bænkene, men ikke desto mindre blev indskrænkede brugsmuligheder en utilsigtet konsekvens af udformningen.

LOKALT EJERSKAB

Beboere fra kvarteret var inddraget i kunstprojektet fra start til slut. Det skabte stort lokalt ejerskab.

Gennem sparring med kunst- og byrumsfagligheder i projektforløbet styrkede borgerne deres kompetencer i forhold til at vurdere forslag til værker i kunstkonkurrencen.

STED: Sundbyøster Plads

KUNSTNER: Roar Lerche

OMRÅDEFORNYELSE: Sundby

ÅR: 2018

Liv på Sundbyøster Plads

Sundbyøster Plads var en stort set ubrugt men central plads i Sundby. For at skabe opmærksomhed og stedsliggørelse af pladsen blev kunstneren Roar Lerche hyret til at skabe en række figurer, der kunne bebo pladsen og inspirere til ophold.

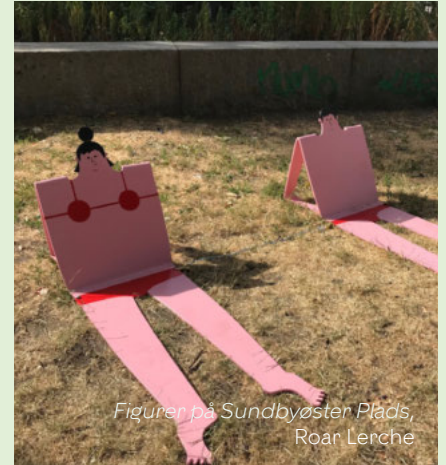
Figurerne soled sig på en lille plæne, der ellers kun blev brugt til hundetoilet, mens de pegede ind mod den nærliggende legeplads og agerede alternative opholdsmøbler.

KUNST TIL IDÉGENERERING

Det kan give gode resultater at samarbejde med kunstnere, hvis man skal idegenerere, afprøve og eksperimentere med et sted. Kunstnere har et blik, der kan udfordre mere traditionelle måder og metoder.

STEDSLIGGØRELSE

Figurerne skabte opmærksomhed og gjorde at pladsen i højere grad blev et sted. De stod i kontrast til stedets grå udtryk og gjorde pladsen til en attraktion.

STED: Kirsebærhaven

KUNSTNER: Mille Kalsmose

OMRÅDEFORNYELSE: Folehavekvarteret

ÅR: 2022

Kirsebærbæltet

Til fortovet på Kirsebærhaven har kunstneren Mille Kalsmose skabt en række fliseudsmykninger. Fliseudsmykningerne består af plantemotiver, der illustrerer kvarterets botanik og beboernes forskellige ophav.

Plantemotiverne er skabt på baggrund af en workshop, hvor beboere og kunstner i fællesskab satte ord på forskellige planters betydning. Kirsebærbæltet er derfor ikke blot en udsmykning men også et aftryk af områdets beboere.

Kunstprojektet opstod som en idé blandt en gruppe af kvarterets beboere. De ønskede sig en fortovsud-

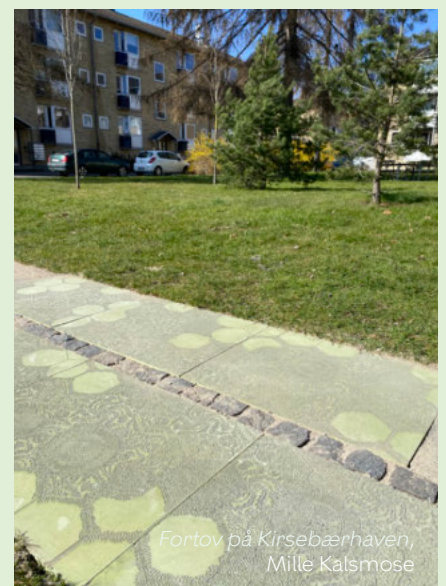
smykning med motiver, der understøtter en stærk grøn fortælling om kvarteret og gør flere nysgerrige på at bevæge sig gennem kvarteret.

STANDARD BYRUMSINVENTAR

Projektet viser, hvordan man kan arbejde med en kunstnerisk bearbejdning af standard byrumsinventar som københavnerflisen.

SYNLIGHED

Projektet er blevet blandet modtaget lokalt, da det ikke er så synligt i gadebilledet, og man derfor ikke lægger så meget mærke til det.

Proces

→ Når kunstværket er selve processen.

Kunstprojektets vigtigste resultat er den kunstneriske proces.

Projekternes formål er at skabe nye erkendelser, samtaler og relationer gennem kreative processer og aktiviteter.

Fælles for projekterne er en vidtrækkende borgerinddragelse og fokus på relationerne mellem mennesker gennem kunsten.

STED: Mimersgade og omegn

KUNSTNER: J&K, Jeppe Hein, Kenneth A. Balfelt, Parfyme, Sonja Lillebæk Christensen, Superflex

OMRÅDEFORNYELSE: Mimersgadekvarteret

ÅR: 2006

SID NED

Kunstprojektet *SID NED* forvandlede området omkring Mimersgade til et udendørs kunstudlaboratorium. Gennem uventede indtryk og åbne invitationer blev der skabt debat, deltagelse og refleksion over byfornyelse. Kunstprojektet fungerede som startskud til Områdefornyelse Mimersgadekvarteret.

→ *SID NED* bestod af seks delprojekter skabt af forskellige kunstnere: en lokal shuttlebus, ti bænke, et bakkelandskab, en videoinstallation om naboer, et neonskilt med pil i retning af Mjølnerparken og et fælles projekt udført af skoleelever og den lokale bodega Café Heimdal.

UDVIKLING

Projekt *SID NED* startede med kurator Christian Skovbjerg Jensen, der ønskede sig flere bænke i Mimersgadekvarteret. Sammen med Områdefornyelsen Mimersgadekvarteret modnede og udviklede han et kunstnerisk projekt, som skulle være en samtalestarter om byfornyelsens potentialer.

Hvert af de seks kunstprojekter i *SID NED* italesatte og udfordrede oplevelsen af byrum på forskellige måder. Projekterne fungerede som pop-up kunstinterventioner, der lagde op til debat og refleksion. I udstillingsperioden blev borgere inviteret til at deltage i flere af kunstprojekternes processer.

REALISEREDE VÆRKER

→ **Babylon Shuttlebus, J&K**

En modificeret og larmende minivan skabte positiv opmærksomhed om kvarterets mangfoldighed. Babylontårnets utopi blev brugt som metafor for budskabet: taler vi sammen og arbejder mod et fælles mål, kan vi nå guderne.

→ **Modificerede Sociale Bænke, Jeppe Hein**

Ti forskellige og midlertidige bænke af skulpturel og installationsmæssig karakter.

→ **Café Heimdal, Kenneth A. Balfelt**

Samarbejde på tværs af kvarters kulturelle grupperinger. En gruppe lokale unge med anden etnisk herkomst end dansk og en gruppe stamgæster fra den lokale bodega, Café Heimdal, arbejdede sammen om at forny Café Heimdals facade.

Den kunstneriske proces havde fokus på kunst og byfornyelse som grobund for gensidig forståelse.

→ **Bakkelandskab, Parfyme**

Hver dag i perioden for *SID NED* stod et byggehold klar i kvarteret. Med mottoet "hvad du ønsker, skal du få" materialiserede holdet borgernes ønsker i kunstneriske og funktionelle installationer.

→ **Forestillingen om naboerne - Illusion og mareridt, Sonja Lillebæk Christensen**

Filmisk værk med fokus på forestillinger og fordomme om det fremmede.

→ **Mjølnerparken, Superflex**

Opsætning af flere værker, der refererede til, hvordan Mjølnerparken blev konstrueret og fortalt i den offentlige diskurs. Værkerne skulle samtidig give noget til Mjølnerparken, der kunne fungere som vartegn og symbol.

LÆRING

Kultur møder: Midlertidige aktiviteter kan skabe et rum for nye kultur møder, hvis de målrettes præcist og lokalt.

Opmærksomhed: Midlertidig kunst er en god måde at sige "her sker der noget" og udfordre byens rammer, fordi den ikke behøver at følge byplanlægningens udtryk.

EFFEKTER

Stor interesse: Projektet blev en stor succes og fik international bevågenhed ved en byrumskonference i Rio de Janeiro.

Ny bevidsthed: Projektet ledte til en øget bevidsthed og lokal debat om byrumsinventar

Øget tryghed: Projektet ledte til øget tryghed. Fx undgik Café Heimdal smadrede ruder efter projektet.

Fundament til Superkilen: Projektet var med til at danne fundamentet for etablering af Superkilen.

Modificerede Sociale Bænke, Jeppe Hein
 FOTO: Peter Christensen

Babylon Shuttlebus, J&K
 FOTO: Peter Christensen

Café Heimdal, Kenneth A. Balfelt
 FOTO: Peter Christensen

Modificerede Sociale Bænke, Jeppe Hein
 FOTO: Peter Christensen

Mjølnerparken, Superflex
 FOTO: Peter Christensen

STED: Grønningen, ml. Hovmestervej og Tagensvej

KUNSTNER: Bureau Detours, Chloé Moglia/Rhizome, Karoline H. Larsen, Københavns Internationale Gadeteater, Mix af danseforeninger, arrangeret af GlobalGeneration

OMRÅDEFORNYELSE: Mimersgadekvarteret

ÅR: 2006

Grønningen - Mens Vi Venter

En række kunstneriske aktiviteter skabte liv i parken Grønningen i Nordvest. Kunstprojektet udforskede parkens potentiale for fremtidig brug.

→ De kunstneriske aktiviteter satte parken på landkortet og skabte ejerskab til stedet blandt lokale.

UDVIKLING

Som mange af landets kommuner skulle Københavns Kommune med kort varsel sænke udgifterne til anlægsprojekter i 2019. Det fik konsekvenser for planerne om en nyindrettet park på Grønningen.

Anlæg af parken blev sat på pause. Der var nu lange udsigter til, at lokale borgere kunne præsenteres for og præge et udkast til indretning af parken.

Under Områdefornyelse Nordvest var der samlet en arbejdsgruppe med lokale aktører og borgere, der fulgte anlægsprojektet på Grønningen.

For at fastholde det lokale engagement i Grønningens udvikling indgik arbejdsgruppen et samarbejde med teater- og performancefestivalen Metropolis. Metropolis og arbejdsgruppen fandt sammen aktører til at afholde en række kunstneriske aktiviteter på Grønningen.

Aktiviteterne havde fokus på at vise, hvilke muligheder parken rummede og skabe lokalt ejerskab til stedet.

Nogle af aktiviteterne blev afholdt af lokale foreninger og den lokale skole andre stod internationale performancekunstnere for.

De lokale fra arbejdsgruppen var en drivkraft i projektet. Arbejdsgruppen planlagde og gjorde reklame for aktiviteterne på Grønningen og mødte talstærkt op til alle arrangementer.

REALISEREDE ARRANGEMENTER

→ Grønningen Bygger, Bureau Detours

Bureau Detours indtog Grønningen med en kæmpe stabel byrumsmøbler. Alle møblerne havde en indbygget mikrochip, der gjorde det muligt at spore møblernes bevægelser.

Beboere og besøgende blev opfordret til at flytte rundt på møblerne og indrette små opholdsmiljøer, hvor de havde mest lyst til fx at mødes, reflektere, læse eller lave fælles aktiviteter.

Imens fulgte Bureau Detours med i møblernes placeringer for at finde ud af, hvordan Grønningen i fremtiden kan indrettes med udgangspunkt i borgernes adfærd.

→ Grønningen som Manege - LA SPIRE, Chloé Moglia

Seks luftakrobater og en musiker suspendede sig selv i en enorm spiralskulptur i en drømmende og overmenneskelig leg med tyngdekraft.

→ Grønningen som Labyrinth, Collective Strings med Karoline H. Larsen

Kunstneren Karoline H. Larsen rykkede ind på Grønningen med kilometervis af snore og stof i alverdens farver.

Snorene brugte besøgende og beboere til at forvandle Grønningen til et monumentalt kunstværk af stofstrimler og snore kastet og trukket i et virvar af farvespor, der efterfølgende svævede i luften.

Ansvarsfordeling

→ Områdefornyelsens sekretariat

Lokal forankring, praktisk hjælp til at afholde arrangementer fx indhente arrangementstilladelser.

→ Lokale borgere

Deltagelse i at sammensætte program, lokal reklame for arrangementer.

→ Kunstnere

Realisering af kunstneriske processer og aktiviteter.

→ Performancelaboratoriet Metropolis

Rekruttering af internationale kunstnere.

Dag for dag voksede og muterede værket og forvandlede parken til en kalejdoskopisk labyrint.

→ **Grønningen Spiller, Teatergruppen Batida**

Tre børneteaterforestillinger orkestreret af Teatergruppen Batida, der holder til i lokalområdet.

→ **Grønningen Danser, Global Generation i samarbejde med GlobalKidz, Worlddance.academy, Dansekapellet, Afrika dans og musikskole med flere**

Sommerdans for alle over tre weekender på Grønningen.

LÆRING

Mange arrangementer på kort tid: Det er ambitiøst og ressourcekrævende at afholde mange arrangementer over kort tid.

Naboklager: Lokale beboere var ikke vandt til så meget aktivitet ved deres bopæl. Det medførte beboerklager fra de nærmeste naboer.

Stedsliggørelse: Kunstneriske aktiviteter kan skabe identitet på et ikke-sted og synliggøre stedets potentialer.

Momentum i anlægsprojekter: Kunstneriske aktiviteter kan fastholde lokal opmærksomhed på et sted, der er i forandring, i perioder, hvor projektets fremdrift ikke er synlig lokalt.

EFFEKTER

Stedsidentitet: Ved flere arrangementer kom folk langvejs fra for at deltage. Det satte Grønningen på landkortet og skabte en positiv fortælling om et sted, der ellers var kendt for utryghed og stofhandel.

Nye samtaler: De meget forskellige kunstneriske aktiviteter dannede ramme om lokale samtaler om stedets fremtidige brug.

Grønningen som Manege - LA SPIRE, Chloé Moglia

Collective Strings, Karoline H. Larsen

STED: Grønningen, ml. Hovmestervej og Tagensvej

KUNSTNER: Kerstin Bergendal

OMRÅDEFORNYELSE: Nordvest

ÅR: 2019-2021

Apropos en eng

Apropos en eng er en kunstproces, der udsprang af behovet for at undersøge, hvad parken Grønningen skal kunne.

→ Med en langsom og lyttende tilgang har kunstneren Kerstin Bergendal lavet en serie videoportrætter, som tydeliggør både beboere og professionelles syn på Grønningen. Det har været med til at opbygge relationer mellem dem, der i fremtiden skal være sammen om at bruge parken.

UDVIKLING

På Grønningen i Nordvest skal der laves et kombineret byrums- og klimatilpasningsprojekt.

Grønningen er anlagt i 1940'erne af den anerkendte landskabsarkitekt C. Th. Sørensen.

Der er ikke sket en opgradering af parken siden den blev anlagt. I dag er der næsten ingen, der bruger den. Man kan nemt blive i tvivl om, hvorvidt parken er for alle, eller om det er en del af nogens baghave.

Ved Områdefornyelse Nordvests start, følte mange borgere sig utrygge i området og meget få udtrykte ejerskab til stedet.

Områdefornyelsen indgik et samarbejde med Statens Kunstfond, der anbefalede et samarbejde med kunstneren Kerstin Bergendal.

Kerstin Bergendal blev valgt ud fra hendes erfaring med at tænke kunst i offentlige rum. Hun laver ikke skulpturer men bruger tegning,

foto, video og leg som redskaber i lange og langsomme spørgende dialoger, der kan gribe ind i og udfordre steders logik.

REALISERING

Kunstneren opsøgte først personer med en konkret relation til Grønningen: En nabo, andre beboere, planlæggere, rådgiver, lokalhistorikere og forskere. Deres erfaringer og synsvinkler på park og bydel blev dokumenteret på film. Videoerne blev uploadet til kunstprojektets hjemmeside.

Da der skulle vælges rådgiver til det kombinerede byrums- og klimatilpasningsprojekt, var det en binding, at rådgiver skulle arbejde sammen med kunstprojektet i de tidlige projekteringsfaser af anlægsprojektet.

Kunstneren supplerede den formelle projekteringsproces med en række samtaler mellem rådgivere og lokale aktører. Samtalerne var uformelle, uden dagsorden og tog udgangspunkt i det, deltagerne

fandt væsentlig at tale med hinanden om.

Samtaledeltagerne mødtes i anderledes formater fx i en bus på tur, på gaden ved et mobilt mødebord, i en dobbelt cirkel, ved et skitsebord med sand, omkring en model i en black box og i en 1:1 optegning af rådgivernes forslag malet på parkens græs. Undervejs i samtalerne blev de interessekonflikter, der præger området, berørt.

REALISERING DEL 2

Apropos en eng var tænkt som en toårig kunstproces. Kunstprojektet er nu udvidet med yderligere to år fra 2022 til 2023. Anden del af kunstprojektet skal resultere i et fysisk element til den fremtidige park.

LÆRING

Kunstner som tredjepart: Det var en fordel for projektet at have en kunstner med som tredjepart. Kunstneren inddrog de lokale borgere.

Særligt de mere kritiske borgere, der ikke ønskede en forandring af

Ansvarsfordeling

→ Områdefornyelsens sekretariat

Fondsansøgning til Statens Kunstfond, samarbejdspartner for kunstneren under udvikling og realisering af kunstprojektet.

→ Lokale borgere

Aktiv deltagelse i realisering af kunstværket.

→ Kunstner

Udvikling og realisering af kunstprojektet, dokumentation af processen, formidling på kunstprojektets hjemmeside aproposeneng.dk.

→ Statens Kunstfond

Udpegning af kunstner.

parken, fik taletid på en konstruktiv måde. De sænkede paraderne i samtalen med kunstneren.

EFFEKTER

Dyb lokal viden: Portrætvideoerne kom bag facaden på de lokale beboere og skildrede en lokal viden, der er svær at opnå gennem mere traditionelle inddragelsesmetoder.

Hyper-lokalt fokus: Parkens udformning er blevet præget af dialogerne. Rådgiverne bruger det hyper-lokale som en bærende kvalitet for den fremtidige park.

"Jeg har i mange år arbejdet med byen som billede med et fokus på det, vi har til fælles og kan sammen. Samtidig undersøger jeg, hvilken rolle en billedkunstner kan spille i forhold til fællesskabet i vores tid.

Jeg arbejder altid med afsæt i et givent sted og altid med meget lange, åbne tidsrammer. De værktøjer og metoder, jeg bruger, hviler på samtaler, iagttagelse og improvisation. Dette giver mig mulighed for virkelig at opdage og registrere et sted - og at medvirke til at sætte stedets vilkår til fælles, lokal diskussion."

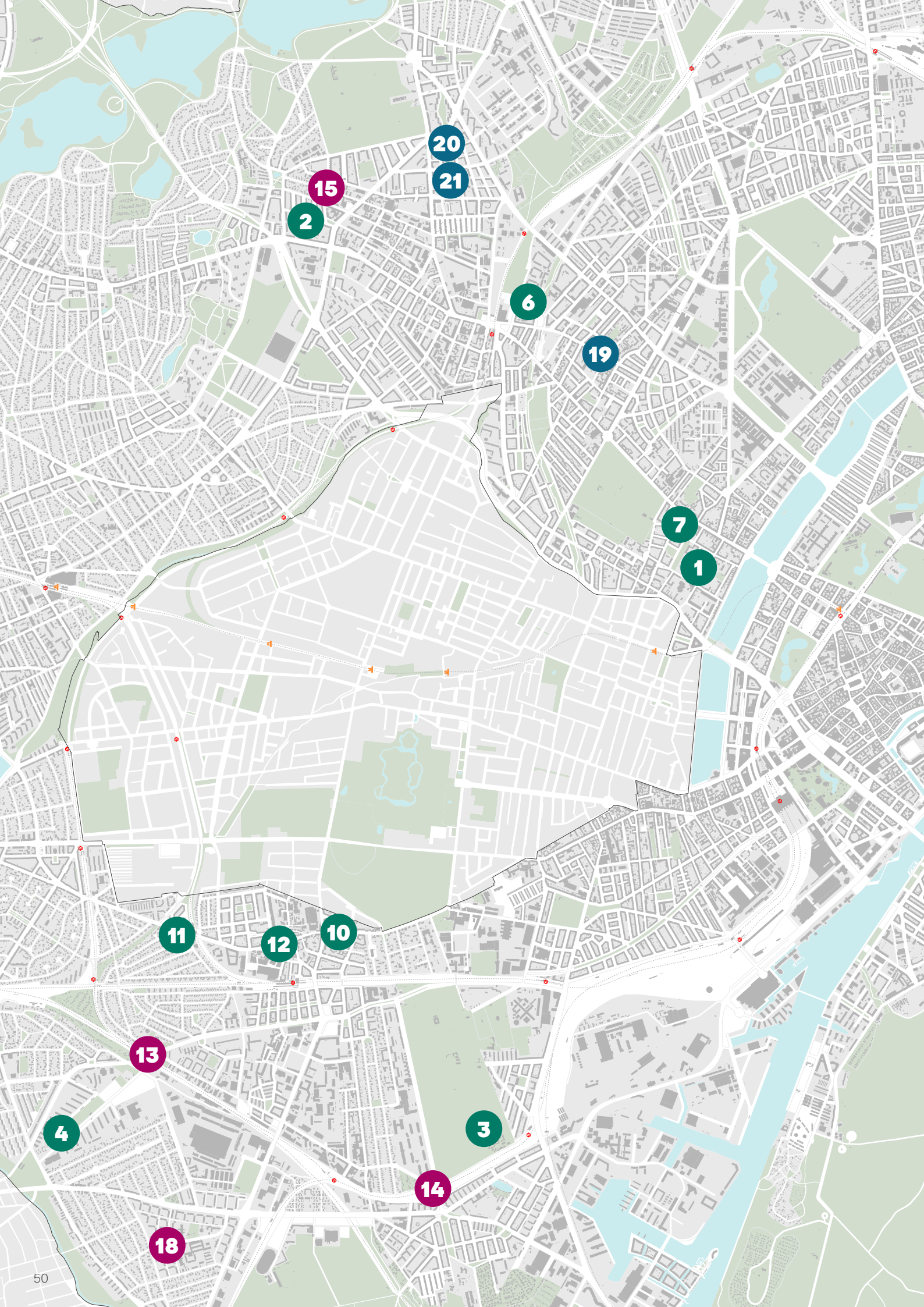
- Kerstin Bergendal

Apropos en eng, Kerstin Bergendal 2020

Apropos en eng, Kerstin Bergendal 2020

20

21

15

2

6

19

7

1

11

12

10

13

4

3

14

18

Find værkerne i byen

UDSMYKNING

- 1 Spor
- 2 Gadegalleri Nordvest
- 3 LUX XII - Et kapel på vrangen
- 4 Kunsthegn i Kulbaneparken
- 5 Kunst i Tunnelen
- 6 Kunststi i Mjølnerparken
- 7 Fødder Mødes
- 8 Port til Fortiden
- 9 Sundbygavle
- 10 Asta Nielsen
- 11 Regn søvn blå kys
- 12 Drømmegavl

BYRUM

- 13 KULBANE ALLE
- 14 Det her sted, her, nu
- 15 En Levegård
- 16 Læsegruppen
- 17 Liv på Sundbyøster Plads
- 18 Kirsebærbæltet

PROCES

- 19 SID NED
- 20 Grønningen - Mens Vi Venter
- 21 Apropos en eng

Kunst i områdefornyelserne
– 21 eksempler er en introduktion
til arbejdet med kunst i byens
udsatte kvarterer i Københavns
Kommunes områdefornyelser
over de sidste 20 år

UDGIVET AF

Områdefornyelsen
Teknik- og Miljøforvaltningen
Københavns Kommune

November 2022

KONTAKT

omraedefornyelse_borger@kk.dk